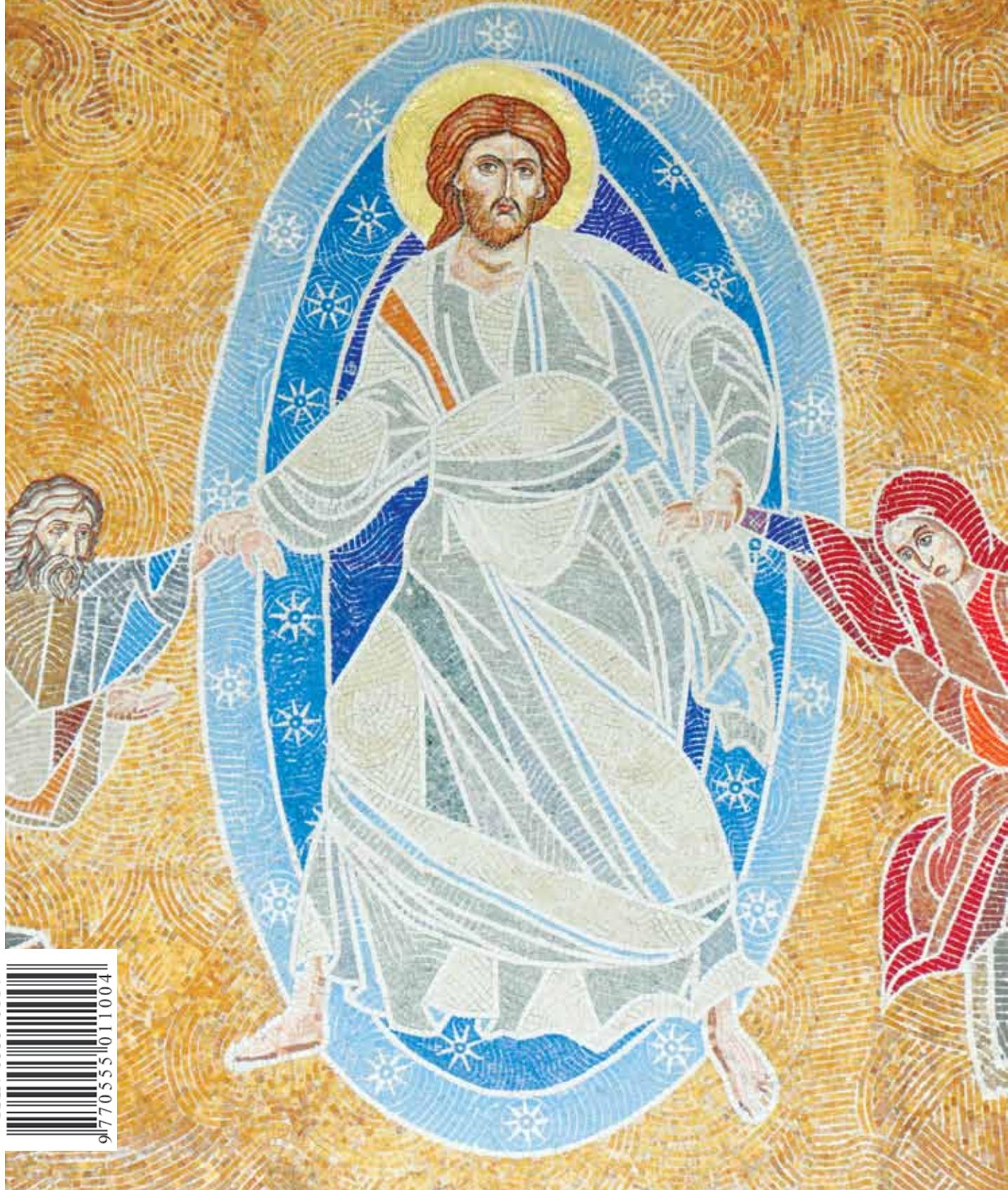

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

Христос васкрсе!

Излази 1. и 15. у месецу

Број 1154 Цена 90 динара 2,5 КМ 15. април 2015. године

православље.срб ; www.pravoslavlje.rs

ISSN 0555-0114
9770555011004

Српска Православна Црква
својој духовној деци
о Васкрсу 2015. године

ИРИНЕЈ по милости Божјој

православни Архиепископ
пећки, Митрополит београдско-
карловачки и Патријарх српски,
са свим Архијерејима Српске
Православне Цркве – свештенству,
монаштву и свим синовима
и кћерима наше свете Цркве:
благодат, милост и мир
од Бога Оца, и Господа нашега
Исуса Христа, и Духа Светога,
уз радосни васкршњи поздрав:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

*Ако си и у ћроб сишао, Бесмртни,
но разорио си силу љакла
и васкрусао си као љобедишељ, Христе Боже,
женама мироносцима ћоворећи: Радујте се!
и својим апостолима мир дарујући,
Ти који љалим смртницима дајеш Васкрсење!*
(Кондак Васкрса)

Ову песму бесмртности, драга наша деце духовна, певамо неућутно у ове дане у којима прослављамо Христово Васкрсење, које се додило, како сведоче древни тајновидци Божји, у исти онај дан у који је Бог у почетку, ни из чега, створио небо и земљу.

У исти тај дан, сагласно истим тајнозналцима, избавио је Господ Свој изабрани народ из египатског ропства; зато се он и зове *Пасха* – то јест прелаз из ропства у слободу у Господу кроз Црвено море.

Пуноћа Божјег присуства у Његовој творевини открива се управо у тајни Христовог Вас-

крсења, овога светога дана у који Ми појемо:
*У ћробу ћелесно, у агу с душом као Boј, у рају с
разбојником, и на Пресијолу био си, Христе, са
Оцем и Духом, све исуђујавајући, Неотриничени.*

Очевидно је, да се Васкрсење Христово јавља и показује не само као победа над смрћу и пролазношћу, него и као откривење пуноће божанског промисла о свету и човеку.

Најдубља чежња човекова јесте чежња и вапај за слободом и бесмртним животом. Но, истинска слобода човекова је само она слобода која га ослобађа од тираније пролазности и смрти – свака друга и другачија слобода представља чежњу за њом или просто привид слободе.

Сила, пак, Христовог Васкрсења јесте управо квасац једине истинске слободе, као квасац и залог бесмртности и вечног живота. Том силом и божанском светлошћу се обједињује Бог и човек, обасјава небо и земља, анђели и људи, време и вечност. Светлошћу Васкрслог Христа и Љубављу Божјом, прожети и загрљени, постају једно у Христу Васкрсломе преци и потомци, сва људска покољења, и сва творевина сабрана у Цркви као Његовом Богочовечанском телу.

Ми хришћани смо по томе хришћани што смо сведоци и носиоци тог вечног и непролазног људског достојанства, поставши, по благодати, „синови Светости и Дана“.

Отуда је празновање Христовог Вакрсења – празновање Живота вечног и непролазног. Земаљски живот је само семе за тај вечни живот. То семе се зачиње у материној утроби, силом и дејством једног за свагда делотворног божанског благословља: Рађајте се и множите се, и напуните земљу. (в. 1. Мој. 1, 28).

У светlostи Христовог Вакрсења – свако зачеће, рођење, и свако људско биће има вечни смисао, представља рађање за вечношт, као и нашу вечну људску одговорност за њега.

Васкрсли Христос, „Који је смрћу смрт унишио и онима у гробовима живот вечни даровао,“ основа је човекове пробуђености за одговорност за свако људско биће, не само у времену него и пред вечношћу. Исповедајући Вакрсење Христово и верујући у опште Вакрсење мртвих, ми исповедамо и постајемо свесни своје непролазне одговорности за светињу сваког људског бића и сваког створења, и празнујемо неуништивост вере и људске наде у вечни смисао живота, у Христу, Богу љубави, Жртвованом „за живот света“.

Данас, као и одувек, самољубље и саможивост прете да униште значај ове и овакве несебичне саможртвене Христове љубави, на чијем пламену се греју сва бића и сва створења. Само вера у човекову бесмртност и вечну одговорност за свој живот и дела, својим пламеном сажиже саможивост као лажно начело живота, откривајући да је у саможртвеној љубави према Богу и ближњем, нашем вечном брату и сабрату, излаз и спас из свих човекових заблуда, мрака и безизлаза. Само душе обасјане и обновљене светлошћу Вакрсења Христовог и надом у опште Вакрсење мртвих ослобађају се себичности и непоштења, страха и грамзивости; задобијајући стид и доброту, налазе праву меру свега што је пролазно и равнотежу између светиње општег и заједничког добра и личних потреба; уче се братском дељењу добра и срдаца у тајни „ломљења хлеба“ живота, то јест, у Тајни Причешћа Телом и Крвљу Христовом.

Славећи Вакрсење Христово, „у Кome живимо, крећемо се и јесмо“ (Дап. 17, 28), руковођени пастирском бригом, позивамо вас, браћо и сестре, да исповедате и чувате своју веру православну, и то, не само речима, већ животом – делатно и истрајно. Чувајмо се свих оних који „долазе у оделу овчијем, а изнутра

су вуци грабљиви“ (Мт. 7, 15). У миру и љубави похађајмо своје храмове и своје светиње, учествујући у богослужењу и причешћујући се Божанским Тајнама Христовим.

Знамо добро шта значи држати се здравог учења о побожности, а шта, пак, значи и куда води залудно препирање, „од чега настаје завист, свађа, хуљења, лукава подозрења, празна надмудривања људи изопаченог ума и лишених истине, који мисле да је побожност извор добитка“ (1. Тим. 6, 4–5). Зато, у заједничкој молитви, „сами себе, једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо!“ Једним устима и једним срцем пева се молитва јединства вере и заједништва Духа Светога, на славу Свете Тројице и очување православне црквено-народне саборности.

Помолимо се Господу Вакрсломе да се мир врати свуда одакле је претеран, на првом месту у наша срца и у наше домове. Чувајмо светињу хришћанскога брака, јер је она основа узвишене, здраве и честите хришћанске породице.

Велики руски старац, Свети Серафим Саровски, све своје посетиоце је увек поздрављао речима: „Христос вакрсе, радости моја!“, покazuјући тиме да Црква Христова и њени светитељи живе у реалности Вакрсења. Дај Боже да и ми будемо сведоци те истине, и да у нашим душама и на нашим лицима непрестано блиста радост Вакрсења.

Поздрављајући вас, браћо и сестре, најрадоснијим вакршњим поздравом, позивамо вас да живите у љубави према Богу и ближњима, ходећи тако путем који води у вечни живот, јер ћемо само тако постати и бити синови и кћери Вакрсења. Стога, чувајте у љубави тајну живота коју је установио и осветио Сâm Бог. Ово ради благостања и угледа нашега, ради наше деце – највећега блага, због којих живите и радите. Искрена верност и узајамно праштање да не изостане.

Кад знамо да је Господ са нама и у нама, треба Њему и да се обратимо, Њему своју тугу и муку да исповедимо. Он ће нас утешити, ојачати и кроз овогемаљски живот водити. Чувајмо тај Божји дар у себи, и чувајмо се да Господа не увредимо својим гресима. Кад нас непријатељ нападне, завапимо попут Апостола Петра: „Господе, спаси ме!“ (Мт. 14, 30).

У животу ћемо доживети многе невоље, неправде и жалости, али знајмо да Господ – уколико смо са Њим – и највећу жалост претвара у радост, и да је Својим ученицима и Апосто-

лима, а преко њих и свима нама рекао: „У свету ћете имати жалост; али не бојте се, Ја сам победио свет“ (Јн. 16, 33).

На овај Празник над празницима, обрадовани радошћу Вакрсења Христовог, поздрављамо вас све: мајку која чува чедо под срцем и нагнуту над колевком свога детета; поздрављамо оне који страдају и пате, прогнане правде Божје ради; поздрављамо све презрене и понижене, и сужње у тамници; поздрављамо трудбенике и раднике, путнике и морепловце; поздрављамо учене и неуке и све оне који трагају за вечним смислом и тајном живота; поздрављамо све болесне и напађене; поздрављамо све људе поздравом вечне победе: Христос вакрсе – веру, наду, љубав и вечни живот донесе, тугу и смрт однесе!

Овим поздравом, обрадујмо нашу браћу и сестре на Косову и Метохији, који данас са нама славе победу Добра над злом, Живота над смрћу, Христа Вакрслога над силама tame.

Обраћамо се нашим синовима и кћерима, духовној деци наше Цркве која живе на свим континентима, али са којима смо у молитви сједињени, да се са нама радују Вакрсењу Христовом, које нас позива да чувамо јединство Свете Цркве Христове, да у љубави и слози једни са другима чувамо „јединство Духа свезом мира“ (Еф. 4, 3) и да никада своје земаљске интересе не стављамо изнад интереса Цркве и свеопштег добра нашег народа.

Нека мука и тескоба наших дана узмакну пред светлошћу и радошћу Вакрсења Христовог! И никада не заборавимо да Вакрс значи почетак, сигурни залог и темељ нашега Вакрсења.

У радости Вакрсења Христовог загрлимо једни друге и сва створења, и запевајмо свету песму вечног живота и Светlosti:

*Христос вакрсе из мртвих,
смрћу смртј победивши
и онима у тробовима живој даровавши.*

ХРИСТОС ВАКРСЕ! ВАИСТИНУ ВАКРСЕ!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о Вакрсу 2015. године.

Ваши молитвеници пред Вакрслим Христом:

АРХИЕПИСКОП ПЕЋКИ,
МИТРОПОЛИТ БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКИ
И ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ИРИНЕЈ

Митрополит
црногорско-приморски **АМФИЛОХИЈЕ**
Митрополит дабробосански **НИКОЛАЈ**
Митрополит загребачко-љубљански **ПОРФИРИЈЕ**
Епископ шабачки **ЛАВРЕНТИЈЕ**
Епископ сремски **ВАСИЛИЈЕ**
Епископ бањалучки **ЈЕФРЕМ**
Епископ будимски **ЛУКИЈАН**
Епископ канадски **ГЕОРГИЈЕ**
Епископ банатски **НИКАНОР**
Епископ
новограчаничко-средњезападноамерички **ЛОНГИН**
Епископ источноамерички **МИТРОФАН**
Епископ бачки **ИРИНЕЈ**
Епископ британско-скандинавски **ДОСИТЕЈ**
Епископ зворничко-тузлански **ХРИЗОСТОМ**
Епископ осјечкопољски и барањски **ЛУКИЈАН**
Епископ западноевропски **ЛУКА**
Епископ жички **ЈУСТИН**
Епископ врањски **ПАХОМИЈЕ**
Епископ шумадијски **ЈОВАН**
Епископ браничевски **ИГЊАТИЈЕ**
Епископ милешевски **ФИЛАРЕТ**
Епископ далматински **ФОТИЈЕ**
Епископ бихаћко-петровачки **АТАНАСИЈЕ**
Епископ будимљанско-никшићки **ЈОАНИКИЈЕ**
Епископ захумско-херцеговачки **ГРИГОРИЈЕ**
Епископ ваљевски **МИЛУТИН**
Епископ рашко-призренски **ТЕОДОСИЈЕ**
Епископ нишки **ЈОВАН**
Епископ западноамерички **МАКСИМ**
Епископ горњокарловачки **ГЕРАСИМ**
Епископ аустралијско-новозеландски **ИРИНЕЈ**
Епископ крушевачки **ДАВИД**
Епископ славонски **ЈОВАН**
Епископ аустријско-швајцарски **АНДРЕЈ**
Епископ средњоевропски **СЕРГИЈЕ**
Епископ тимочки **ИЛАРИОН**
Епископ умировљени
зворничко-тузлански **ВАСИЛИЈЕ**
Епископ умировљени
захумско-херцеговачки **АТАНАСИЈЕ**
Епископ умировљени
средњоевропски **КОНСТАНТИН**
Епископ умировљени славонски **САВА**
Викарни Епископ моравички **АНТОНИЈЕ**
Викарни Епископ топлички **АРСЕНИЈЕ**
Викарни Епископ јегарски **ЈЕРОНИМ**

ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА

Архиепископ охридски и Митрополит скопски **ЈОВАН**
Епископ полошко-кумановски **ЈОАКИМ**
Епископ брегалнички **МАРКО**
Викарни епископ стобијски **ДАВИД**

ПРАВОСЛАВЉЕ 1154

2
Васкршња посланица

6
Активности Патријарха

9
Свети Григорије Богослов:
Слово на Васкрс

10
Разговор са
мр Милорадом Симићем
Живот посвећен
очувању српског језика
Разговорала Славица Лазић

12
Живот Будућега века по учењу
Св. Исаака Сиријског (1. део)
Размишљање о Будућем веку
Митрополит Иларион (Алфјев)

14
„Слаби“ и „јаки“ у вери
(Рим. 14, 1; 15, 1) (други део)
др Предраг Драштиновић

16
Пасха
мати Марије
кроз огањ и воду
Јерођакон Александар Суботић

19
Стара или нека
нова служба Светом Ахилију?

22
Упознајмо
Исламску заједницу Србије
др Александар Раковић

24
Положај Јермена
у савременој Турској
Данко Стражинић

26
Како нас је
видео А. Рајс (29)
Пријатељске везе
Француза и Срба
Антоније Ђурић

28
Ускрс 1915. године
Живорад Јанковић

30
Култура
Саша Велимир

34
Свет књиге

36
Најраспрострањеније
научно издање Св. Писма
Новог Завета на свету
Проћођакон Зоран Андрић

37
Наука, уметност, култура...

40
Кроз хришћански свет

42
Из живота Цркве

На насловној страни:
Мозаик Васкрсења Господњег
на улазу у Храм Васкрсења
Христовог у Подгорици,
авторски рад сликара
Костија Брадића
Фото: Архива Митрополије
црногорско-приморске

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ Митрополит црногорско-приморски др Амфилохије

Главни и одговорни уредник
Презвитељ др Александар Ђаковић

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крутиковић

Фотограф
Бајон Драган С. Танасијевић

Лектор и коректор
Торње Остојић

Чланови редакције
Презвитељ др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица Лазић

Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар и август двоброј. Годишња претплата за нашу земљу је 1700 динара, полугодишња 850. Пореднички примерак 90 динара. Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплате не слати поштанској упутници!

Не слати девизне чекове!

Годишња претплата за иностранство:

Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP, авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:

Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LKIRSBG)
Beneficiary: RS55145007080000135615
Informativno Izdavacka Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,
Kralja Petra 5, Beograd
Charges: For the account of ordering customer

Телефони:

Редакција: +381 11 30-25-116

Маркетинг: +381 11 30-25-113

ПРЕТПЛАТА: +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786

e-mail: pravoslavlje@spcrs.rs – редакција

preplata@spcrs.rs – претплата

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији. Текстови и прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора. Сва права задржана. Свако прештампање, копирање, учинаковање, објављивање и дистрибуирање целих или делова ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и представља повреду ауторског права и кривично дело.

Дизајн: Собајас

Графичка припрема: Срећко Петровић

Штампа: „Политика“ А. Д.

Дистрибутор: „Polydor“ д.о.о.

Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац

тел/факс: 032/717-522, 011/2461-138

СИР – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

271.222 (497.11)

ISSN 0555-0114 = Православље

COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа у помоћ Управе
за садрјузу с Црквама и верским заједницама
Владе Републике Србије

Графичка припрема овог, 1154. броја Православља, завршена је на Велики понедељак, 6. априла 2015. године у 7.00 часова, када је у штампу предат овај број новина Српске Патријаршије.

Званични пријеми

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј примио је 31. марта 2015. у Патријаршији српској у Београду, Његову екселенцију Хајнца Вилхелма, амбасадора Републике Немачке у Србији.

У пратњи Његове екселенције били су генерални секретар Народног савета за бригу о ратним гробовима г. Рајнер Руф и аташе за културу, политику и односе са јавношћу г. Карл Хајнц Шмиц.

У Саборној цркви

Са благословом и у присуству Патријарха српског Иринеја, у пету суботу Часног поста, Његово Преосвештенство Епископ топлички Арсеније служио је Св. Арх. Литургију у београдској Саборној цркви Светог Архангела Михаила уз саслуживање свештенства овога храма.

Сусрет Патријарха Иринеја и председника Николића

Председник Србије Томислав Николић разговарао је 30. марта 2015. са Патријархом српским Иринејом и другим црквеним званичницима о напретку радова на Храму Светог Саве, као и о плановима за наредни период, констатујући да се све одвија задовољавајућом динамиком.

Како је наведено у саопштењу Службе за сарадњу са медијима председника Републике Србије, у разговору, поводом 30 година од наставка изградње, истакнуто је да се, упркос ограниченим средствима која се сваке године издвајају, изградња Храма Светог Саве одвија задовољавајућом динамиком.

Следеће што предстоји је осликовање Храма, у чему се велика помоћ очекује из Русије, а по окончању тог подухвата моћи ће се рећи да се изградња Храма Светог Саве након толико година приводи крају, стоји у саопштењу.

Председник Николић је, поред Патријарха Иринеја, разговарао и саprotoјерејем-ставрофором Миланом Јанковићем, protoјерејем-ставрофором Стојадином Павловићем, професором Војиславом Миловановићем, као и са некадашњим председником Председништва Социјалистичке Републике Србије Душаном Чкребићем, у време чијег мандата је изградња Храма настављена.

Извор: Танјут

На крсној слави

Патријарх Иринеј начаљствовао је 4. априла 2015. г. Св. Арх. Литургијом у Саборној цркви у Београду уз саслужење и у присуству П. Г. епископа: шабачког Лаврентија, бихаћко-петровачког Атанасија и топличког Арсенија. Евхаристијско сабрање било је посебно свечано, јер је Лазарева субота крсна слава Његове Светости. Овом приликом Патријарху су саслуживали Архимандрит Павле Јовић, старешина манастира Ново Хопово, Архимандрит Стефан Шарић, духовник манастира Рајиновац,protoјереј-ставрофори: Саво Јовић, главни секретар САС, Стојадин Павловић, директор ПУО, Мирослав Миленковић, старешина Покровске цркве, др Предраг Пузовић, декан ПБФ Универзитета у Београду, др Драган Протић, ректор Богословије Светог Саве, Петар Лукић, старешина Саборне цркве, Радич Радичевић, старешина Цркве Св. Симеона Мироточивог, Сретен Анђелић, јереј Славиша Поповић, парох Саборне цркве, као и јереј мр Срђан Симић, професор ПБФ у Београду, кога је Његова Светост на почетку Св. Литургије произвео у чин протопрезвитера.

Молитвеним појањем, славље је увеличало Прво београдско певачко друштво.

Литургијском сабрању присуствовали су Њ. К. височанство Александар Карађорђевић са супругом, министар Велимир Илић, директор Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама др Милета Радојевић, протонеимар Храма Светог Саве проф. др Војислав Миловановић, и други. Епископ шабачки Лаврентије надахнуто

беседом честитао је Његовој Светости крсну славу и благословио присутни благочестиви народ.

Свечани чин ломљења славског колача у Патријаршијском двору обавио је Епископ шабачки Лаврентије. Поред домаћина Патријарха Српског, П. Г. епископа бихаћко-петровачког Атанасија и топличког Арсенија, присуствовали су и председник Србије Томислав Николић, премијер Александар Вучић, председник РС Милорад Додик, Њ. К. височанство Александар Карађорђевић са супругом, министри у Влади Србије, амбасадори: Руске Федерације Александар Чепурин, Белорусије Владимир Чушев, Кипра гђа Нафсика Крусти, и други.

На Цвети

У Цветну недељу, 5. априла 2015. године, Патријарх Иринеј начаљствовао је Евхаристијским сабрањем у Саборној цркви у Београду, уз саслуживање protoјереја-ставрофора: Милутина Тимотијевића, ректора Богословије у Нишу у пензији, Бранка Цинциаревића, старешине Саборног храма у Нишу, Драгог Вешковца, старешине Цркве Лазарице у Крушевцу, др Велибора Џомића, др Владимира Вукашиновића и других.

Пренос Благодатног огња из Јерусалима у Београд

1. април 2015.

**Свим архијерејима, свештенству и верницима
Српске Православне Цркве
у отаџству, региону и расејању**

Обавештење

Високопреосвећени и Преосвећени, високопреподобни, високопречасни, благоверни и благочестиви –

Возљубљена браћо и сестре у Вајсграслом Спаситељу нашем Господу Исусу Христу,

Част Нам је да вас обавестимо о свечаном до-гађају преноса Благодатног огња из Светог града Јерусалима у Београд, који ће се из Свете земље у нашу отаџбину Србију, ако Бог да – донети уочи Светлог празника Вајсгресења Спаситеља наше Господа Исуса Христа, увече на Велику суботу, 11. априла 2015. године Господње.

Планирано дело има Наш благослов и пуно подршку три Патријаршије – древне Јерусалимске, сестринске Руске и наше Српске, али би пројекат био неизводљив без несебичног ангажовања више благоверних личности из Србије и Руске Федерације, чије добротворство и труд у свему заслужују сваку похвалу.

Ради вашег знања и даљег сходног поступања, наводимо неколико детаља планираног догађаја:

Званична делегација Српске Православне Цркве на челу са Његовим Преосвештенством Епископом славонским Господином Јованом и званични представник државе Србије, господин др Душан Јововић, помоћник директора Канцеларије за Косово и Метохију из сектора за бригу о културном наслеђу и сарадњу са СПЦ – отпуштоваће на Велики петак у Јерусалим, да би наредног дана узели учешће у молитвеном дочеку силаска Благодатног огња, који се чудесно појављује сваке године уочи Вајсгрса, приликом молитве Његове Светости Патријарха јерусалимског и све Палестине Господина Теофила, у Цркви Христовог Вајсгресења.

Благодатни огањ биће истог дана пренет из Тел Авива на Аеродром „Никола Тесла“ у вечерњим часовима, а одатле, касније уз свечану пратњу – до Храма Светог Саве на Врачару.

Дочек Благодатног огња биће организован испред Храма Светог Саве у 23 часа, где ће бити постројена Гарда Војске Србије. Благоверном народу ћемо тада свечано предати Благодатни огањ, започети Вајсгршње јутрење, а тачно у по-

Фото: Доброчинство / dobrocinstvo.rs

Фото: Инфо-служба СПЦ / spc.srb

ноћ, следи Света Вајсгршња Литургија којом ћemo лично началствовати.

Будући да горе наведено представља јединствен догађај од изузетног значаја за све благочестиве вернике Српске Православне Цркве, сматрамо важним да унапред примите ову информацију на знање, с обзиром на то да ће ово бити први званичан пренос Благодатног огња.

Благодарећи Господу Богу на овом изузетном дару који се нама православним даје као сведочанство Христовог Светлог и Славног Вајсгресења, изражавамо Нашу искрену жељу да се широм Епархија наше Цркве, манастира и парохија, Благодатни огањ пренесе и раздели – да би пре свега душе, срца и домови верника Српске Православне Цркве били обасјани нетварном и незалазном Светлошћу Осмог дана – Светлошћу Вајсгресења.

*С благословом,
Патријарх српски
Иринеј*

Свети Григорије Богослов: СЛОВО на ВАСКРС

Дајмо опроштај једни другима: и ја који бејах тиранисан добрим насиљем – јер то сада дођајем – и ви који сте учинили добро насиље, ако ми нешто пребацујете због оклевања, које као да је боље и Богу милије од ужурбаности неких других. Јер је (некад) добро и мало одступити пред Богом, као оно Мојсије у старини и Јеремија касније (Изл. 4, 13; Јер. 1, 6), а (потом Mu) спремно притрчати када позива, као Арон и Исаја (Изл. 4, 27; Ис. 6, 8), само нека обое буде с побожношћу: оно прво због сопствене слабости, ово друго ради моћи Позивача.

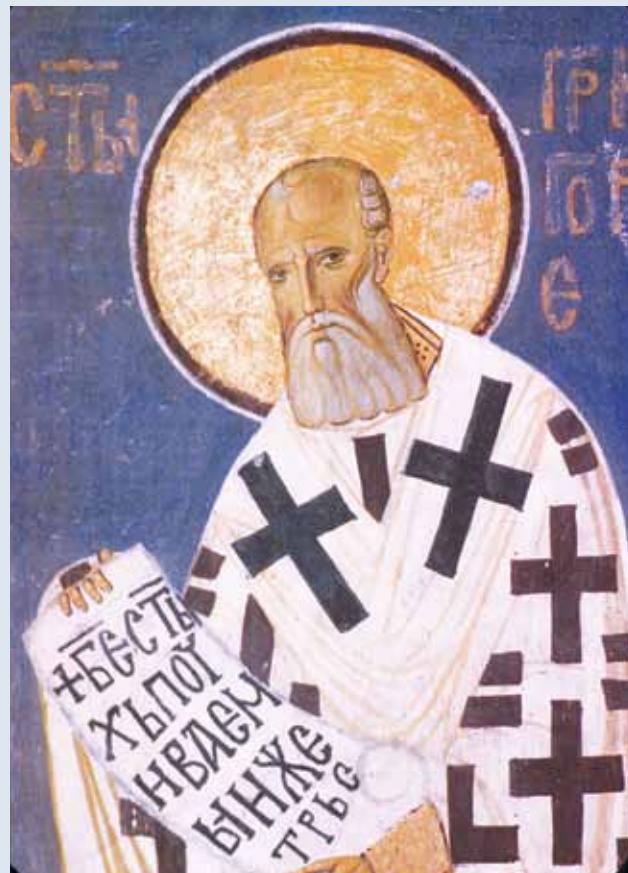
Тајна ме је помазала (тј. позвала), пред тајном за кратко устукнух, колико да себе испитам; са тајном се опет враћам, наводећи овај благи дан (Васкрса) као покровитеља моје бојазни и слабости, да би дана Васкрсли из мртвих (Христос) и мене обновио Духом, и обукавши ме у новог человека, даровао ме новој твари – онима који су рођени од Бога (Јн. 1,16) – као доброга васпитача (=обликоваоца) и учитеља, који добровољно са Христом и умире и васкрсава.

Јуче се Јагње (Божије) закла, и помазиваху се надвратнице (крвљу), и оплакиваше Египат своје првенце, и нас мимоиђе губитељ, и печат беше страшан и достојан уважавања, и заштићени смо крвљу Јагњетовом (Изл. 12, 5–14. 29–31; 1 Пт. 1, 19).

Данас смо чисто избегли из Египта и од горкога владара фараона и од претешких началника, и ослободисмо се од блата и прављења цигала (Изл. 1, 14). И нема никога ко би нас спречавао да празнујемо Господу Богу нашем Празник Изласка, и да (га) празнујемо „не у квасцу старом – злоће и неваљалства, него у бесквасним хлебовима искрености и истине“ (1 Кор. 5, 8), не носећи са собом ништа од египатског и безбожног квасца (Изл. 12, 34).

Јуче се сарапех са Христом, данас се сапрослављам (с Њиме). Јуче се саумртвих (са Христом), данас саоживљавам (са Њим). Јуче се сапогребох (са Христом), данас саваскрсавам (с Њиме). Зато, доносимо плодове Ономе који је за нас пострадао и васкрсао (Рим. 7, 4).

Вероватно да мислите да говорим (о плодовима): о злату или сребру, о тканинама или камењу прозирном и драгоценом, о трошној материји земљањој која доле остаје, коју увек највише поседују зли (људи) и они који робују овогемаљским стварима и козмократору (ђаволу – Јн. 14, 30). (Не, него) принесимо плод – нас саме, који смо Богу најдрагоценије и најблискије благо. Дајмо лицу (Божјем) оно што је „по слици“ (Пост. 2, 7; Рим. 8, 29; Кол. 3, 10); познај-

Св. Григорије Богослов, средњовековна фреска (извор: Hilandar Research Library, kb.osu.edu)

мо наше достојанство, почаствујмо Архетип (=Христа); познајмо силу Тајне и зашто је Христос умро.

Постанимо као Христос, јер је и Христос (постао) као ми; постанимо богови ради Њега, јер је и Он ради нас (постао) човек. Узе (на Се) оно што је лошије (тј. људску природу), да би (нам) дао оно што је боље (тј. божанство); осиромаши, да се ми Његовим сиромаштвом обогатимо (2 Кор. 8, 9); узе обличје слуге (Фил. 2, 7), да ми слободу задобијемо (Гал. 5, 1); сиђе доле, да бисмо се ми узвисили; би кушан – да бисмо ми победили (кушача); би лишен части – да би (нас) прославио; умре – да (нас) спасе; узнесе се (на небо) – да Себи привуче оне који су лежали доле у паду греха. Нека свако даје све, нека плодоноси све Ономе који је Себе дао у откуп и замену за нас (Мт. 20, 28). А неће дати ништа такво какав је он сам који схвата тајну (Христову) и који постаје ради Христа све оно што је Он за нас постао...

Извод из Васкршиће беседе Св. Григорија Богослова

Извор: Информативна служба СПЦ / сиц.срб

Разговор са мр Милорадом
Симићем, добитником Ордена
Светог деспота Стефана Лазаревића

Живот посвећен очувању српског језика

Разговарала Славица Лазић

У присуству свих чланова Светог Архијерејског Синода СПЦ Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј уручио је Милораду Симићу, сараднику Института за српски језик Српске академије наука и уметности Орден Светог деспота Стефана Лазаревића на свечаном пријему у Патријаршији 10. марта 2015. године. Одајући признање лауреату за његов вишедеценијски предани рад на очувању српског језика и писма којим је српски народ увео у писменост трећег миленијума, коју одликују интернет и дигитални пројекти, Патријарх српски Иринеј је истакао да је тај велики посао урађен захваљујући и ревносним начином живота у Светој Мајци Цркви за коју је добитник ордена показао делатну љубав. Хришћанска посвећеност очувању језика и писма свог српског народа, као и израда језичких програма који повезују Србе у земљи и расејању препоручили су овог научног радника за цењено признање СПЦ.

тологијом, нормативистиком) и на практичну заштиту српског језика и писма (израдом српских језичких програма и дигитализацијом капиталних националних издања). Мени је у бурним временима српске историје, на размеђу два века, пало у животни задатак или послушање да језичко благо српског народа пребацим у нови, електронски запис, неку врсту Нојеве барке. И да пред историјским невременом спасавам што се спasti може. То није ишло ни лако ни једноставно. Из једног посла улазио сам у други, из другог у трећи, без умора, без одмора, без болести, без подршке државе, али са благословима мојих родитеља – два српска Патријарха и подршком мајке Српске Православне Цркве, породице и пријатеља који су ме храбрили у невољи – и на крају здрав и весео сачекао радост једног Васкрса.

Тврђава РАС – саборни храм српскога језика

Српским језиком се бавите путних 40 година. Можете ли да се кратко осврнете на свој рад?
– Мој живот своди се на свега три одреднице: на учење српскога језика, на бављење српским језиком (лексикографијом, дијалек-

Можете ли за оне који то не знају да укратко наведете Ваше програме за српски језик?
– Прво слово („начално писмене“) мого језичко-информатичког здања био је програм РАС, мали, бе-

зазлени програм, који по строго српским правилима дели речи на слогове на крају реда и омогућује аутоматски прелом стране. Наручен и прихваћен од графичара, са кратким и препознатљивим именом, био је и темељ мога цelog рада и златни рудник који је хранио моју породицу и финансирао главнину осталих пројеката. Уз овај програм, под истим именом, додати су и, као на добар темељ, дозидани други програми: програм за корекцију текста, откривање дактилографских и правописних грешака у Вордовом окружењу, који (сада) са базом од 3.250.000 облика речи дежура над сваком речју коју откуцате и као анђео чувар упозорава вас на грешке које сте при куцању направили и предлаже вам како да их исправите. Ту су још и два мала услужна програмчића: програм за претварање латинице у ћирилицу и обрнуто, програм за сређивање интерпункцијских грешака, рађени за професионалце.

Као „законоправило“ српскога језика у систему РАС урадио сам и Правописни речник српскога језика са 123.000 акцентованих и правописно обрађених речи, који је заснован на 10 начелних принципа, десет логичко-језичких за-

Српским језиком се бавите путних 40 година. Можете ли да се кратко осврнете на свој рад?
– Мој живот своди се на свега три одреднице: на учење српскога језика, на бављење српским језиком (лексикографијом, дијалек-

Можете ли за оне који то не знају да укратко наведете Ваше програме за српски језик?
– Прво слово („начално писмене“) мого језичко-информатичког здања био је програм РАС, мали, бе-

повести, којих се држе сви разумни правописи света. То је уједно и историјат српске правописне праксе за последњих 60 година и практично, научно, критичко издање српскога правописа.

Програм за екавизацију/ијекавизацију текста, који омогућује премошћавање два српска наречја (тренутно ради у Индизајну).

Четворојеванђеље од четири речника, који покривају српски језик од прве писмености до наших дана: *Старословенски речник* Ф. Миклошића, *Рјечник из књижевних стварина српских* Ђ. Даничића, *Српски рјечник* Вука Ст. Караџића и *Речник српској језика* (18 томова) који издаје Српска академија наука и уметности, коме су додата три последња тома Речника Матице српске. Ти речници представљају тапију на српски језик и доказ да српски језик није од јуче.

Кров овог здања, коме задржавамо име РАС, биће **граматика српског стандардног језика** (за почетак од 120.000 речи), граматика сваке речи, сваког облика речи, коме ћемо временом додавати и остале српске речи и развијати програме за учење српског језика и проверу наученог. Наравно, ни за овај пројекат немамо обезбеђена средства, као ни за остале, али имамо Онога ко храни и мрава и црева, па неће ни нас гладне оставити!

Ви сте добар део овог софтвера ставили на интернет?

– У складу са савременим технолошким и информатичким захтевима, ради лакшег пословања и из жеље да српски језички алати по симболично цени буду доступни свим Србима у свету и са свих уређаја који имају приступ интернету – решили смо да сав наш софтвер ставимо на интернет на адреси: www.srpskijezik.com. Посетиоци ће уочити на веб-сајту грб Српске Православ-

не Цркве, који смо поставили уз одобрење Синода, а из захвалности Српској Православној Цркви за 20-годишњу подршку.

Вавилонска пометња у српском језику

Значи ли то да ће сада уз ове програме и алате српски језик и писмо бити потпуно заштићени?

– Требало би тако да буде, али је ствар много сложенија. Прво је питање да ли ће Срби користи-

ти овај софтвер и да ли је могуће обавестити Србе о постојању овога софтвера. Преко далекометнијих канала то до сада није могло. То вам је као да сте направили цркву, лепу, прелепу, а на служби шачица верника. Друго, свуда је у свету држава највећи купац софтвера – за своје потребе и потребе установа које она финансира. Брига српске државе за српски језик свела се на тобожњу заштиту Ћирилице, која је практично у јавном животу збрисана. Део српских установа види у моме раду опасну конкуренцију, па бојкотују и минимализују мој рад – нису хтели да га користе ни бесплатно – и неке већ урађене програме „на дивље“ раде поново, о државном трошку, и то се чини годинама. И није то још оно што је најцрње. Српски језик нити је описан, нити нормирањ, нити има заштиту од српске државе ни националних институција, чак и она решења која су била прилог стандар-

дизацији језика – финансирана из државне касе – не могу да издрже озбиљну научну критику и представљају камен спотицања у школском систему. Технолошко-цивилизациона револуција збрисала је читаве области српске лексике и промене у српском језику за последњих 50 година већ су него за претходних 500 година, а сиромашење речничког фонда код деце заузима опасне разmere. Вишемилионски дневни језички саобраћај на српском језику, без „сигнализације“ и дигиталних програма, темељито руши српски језик и шири језичко незнაње, а средства информисања доприносе томе. Научници предвиђају да ће у наредних 100 година нестати 1000 језика. Да ли ће ту бити и српски језик?

У вашем раду и пројектима Српска Православна Црква има посебно место?

– Црква није само чувар вере и духовности, него чувар писма и језика, који на окупу држи расути српски народ. Иако се овај софтвер углавном користи у Патријаршији и епархијским средиштима, уверен сам да ће га ускоро користити и свештенство СПЦ. Наши часни оци морали би да имају на рачунарима српске речнике, програм за обраду текста, енциклопедије и друге корисне приручнике. Сву могућу помоћ у коришћењу нашег софтвера пружићемо свештеницима бесплатно преко епархијских средишта. Спремни смо и да у Српски правописни речник убацитмо поглавље: Правописна правила Српске Православне Цркве. Наравно, то ће бити урађено уз благослов Синода СПЦ и у сарадњи са стручњацима које Црква одреди. Са радосним поздравом **Христос вас-крсе** саопштавам вам и своју живу наду, која ме одржала у животу, у раду, у молитви: да ће се Срби присетити да нам је, после вере у Бога, српски језик последња златна полуга која нам је преостала у националном трезору.

Уз радосни пасхални период као предокушање будућих добара:

Живот Будућега века по учењу Св. Исаака Сиријског (1. део)

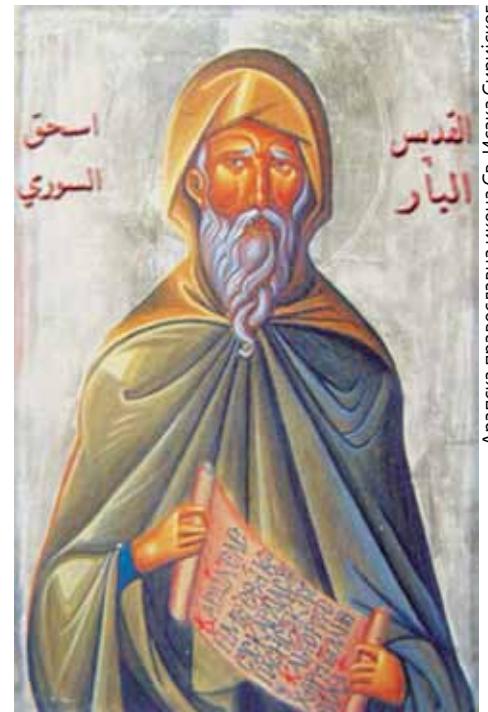
Размишљање о Будућем веку

Митрополит волоколамски Иларион (Алфејев)

Превод са руског: проф. гр Ксенија Кончаревић

Бог није осветник за зло, него исправитељ зла.
Већина људи у Царство Небеско уђи ће без искуства гене.

Св. Исаак Сиријски

Арапска православна икона Св. Исаака Сиријског
(извор: <http://usperie.kolivart.com>)

Есхатолошка гледишта Преподобног Исаака Сиријског представљају неотуђиви део његовог богословског система. Она проистичу из његовог учења о љубави и заснована су на његовим сопственим мистичким прозрењима, премда су поткрепљена ауторитетом Отаца који су му претходили.

Источнохришћанска традиција придаје велики значај сећању на смрт као једном од главних аскетских делања. „Сећај се увек исхода свога и не заборављај на вечни суд“, говори Евагрије. „Свакодневно имајте смрт пред очима... Припремајте се за страшни дан одговора на Суду Божијем“ – понавља за њим ава Исаја. У сиријској традицији тема сећања на смрт и на Страшни суд развијена је пре свега код Јефрема Сиријског. Исаак се директно позива на Јефрема у следећем тексту:

„Док смо у овом свету, Бог не ставља печат ни на добро ни на лоше до самога смртнога часа, када се завршава делање у отаџбини нашој и ми одлазимо у страну земљу. Како је рекао Свети Јефрем: ‘Треба да размислимо да је душа наша слична спремној лађи која не зна на коју ће је страну ветар одувати или војси која не зна када ће добити знак за почетак битке. И ако се, вели, тако дешава са малим добицима и у случајевима који ће се можда и поновити, како ли тек ваља да се припремимо и снабдемо пред онај страшни дан, пред оним мостом, оном капијом новога века?’“

Исаак Сиријски сматра да мисао о брзој пролазности људске природе мора нераздвојно пратити човека. Сваки пут пред одлазак на починак треба подсетити сећање на смрт, размишљајући о томе да предстојећа ноћ може бити

последња: „Када се приближаваш постелији својој, реци јој: ове ноћи можда ћеш ми бити гроб, постельо, и не знам да ли ће ме током ове ноћи уместо привременог сна посетити вечни будући сан... Неопходно је увек сећати се Страшнога суда, припремајући се за сусрет са Богом:

„Како говори Тумач, онај је храм благодати који је саразтворен са Богом и увек је забринут помишиљу на Суд Његов. Шта значи имати бригу о Суду Његовом ако не свагда тражити Његово успокојење, не жалостити се и не бринути се непрестано због тога што не можемо достићи савршенство услед немоћи природе наше? Имати непрестану жалост због тога значи непрекидно носити у души својој сећање на Бога, како је казао блажени Василије... Ево, управо то и јесте брига и срце скрушене – ради уговорљења покоја Њему.“

Сећање на смрт и на Будући век помаже човеку да превазиђе страх од смрти:

„Док човек пребива у нестицању, непрестано му долази мисао на пресељење из живота, и он увек поставља размишљање своје о животу после вакрсења, у свако време и на сваки начин се спрема онамо... Не боји се смрти зато што свакога часа управља поглед на њу као на ону која се приближава и ишчекује је.“

Помажући човеку да превазиђе страх од смрти, размишљање о смртном часу и о Будућем веку рађа у њему наду на вакрсење:

„И вера ће га укрепити у нади, да би са радошћу подносио све опасности које му се дешавају, ради тих божанских блага, да га чак ни смрт не би плашила и да не би страдао као телесно биће, него се уподобљава ономе ко располаже надтешеном надом, у кога је срце одважно и ко је сигуран у Бога. Сваки дан он ишчекује исход из тела и у мисли својој у свако доба у мукама рађа ту будућу наду ради које страда сваки дан и ради које добровољно трпи све ове тешкоће како би безбедно достигао вакрсење из мртвих.“

Сећање на Страшни суд, које се у човеку појављује захваљујући духовном озарењу, доприноси његовом узрастању у добру. Сећајући се последњег часа, човек постаје сабранији и пажљивији у односу на своје поступке:

„Када она разорна сила која је у нама постаје озарена, човек потпуно презире страх од смрти и бива непрестано надахњиван надом на вакрсење... У њему јача старавање за Суд Божији, и он отпочиње и дању и ноћу да пази на понашање своје, на речи своје и мисли своје. И ако у свем подвигништу своме он улаже дивне и благочестиве напоре, то помишљање и то сећање не одлазе од њега.“

„Размишљања о будућим добрима“ треба да постану једно од непрестаних занимања хришћана. Исак наводи као пример подвигника који у време молитве размишља на следећи начин:

Превод Поука Св. Исака Сиријског на словенски, рукопис из 1381. године, библиотека Троице-Сергијеве лавре (извор: <http://old.stsl.ru>)

„Како је Бог привео из небића у биће овај тварни свет? И како ће Отац разорити, како ће уништити тај чудесни поредак, ту лепоту природе, тај усклађени ток ствари, часова и времена, до сједињавања дана и ноћи и годишњих доба, те сваковрсне изданке који клијају из земље, та прекрасна здања градова и у њима раскошне одаје, то брзо кретање људи, њихово постојање обремењено напорима почев од уласка у свет па све до изласка из њега? И како изненада нестаје тај чудесни поредак, наступа други век, а сећање на ту прву творевину више никоме не лежи на срцу, и биће другачије промене, друге мисли, друга стања! Људска природа се уопште више неће сећати овога света и првог начина свога живота, јер ће се људски ум приљубити за созерцање оног стања у којем више неће бити доколице да би се ум вратио у борбу са телом и крвију. Јер са разарањем овога века без оклевања ће отпочети будући.“

Размишљање о добрима Будућег века доводи подвигника у стање иступљења пред лицем величанства Божијег.

„Када је човек у заносу и ум његов је испуњен величанством Божијем, дивећи се свему ономе што је Бог савршио, човек се изумљава

и бива усхићен Његовим милосрђем, тиме како је после свега тога Он припремио други свет коме неће бити краја, чија слава чак ни анђелима није откривена... и тиме колико је та слава изнад свега осталог, и како је узвишен начин постојања у ономе веку, и како је ништаван садашњи живот у поређењу са оним што је творевини припремљено у новом животу.“

Есхатолошка размишљања о Будућем веку постају почетак духовног препорода и обновљења човековог. Она постепено гасе у њему телесне бриге, замењујући их помислима које припадају Будућем веку:

„Почетак обновљења унутарњег човека, сходно томе, састоји се у размишљању и непрестаном управљању помисли на будућа добра. Кроз то се човек постепено чисти од обичног лебдења по земаљским стварима. Он бива налик на змију која одбацује стару кошуљицу, обнавља се и подмлађује. На сличан начин, колико се телесне помисли и старање за њих умањују у разуму, толико узраста и јача у души помисао на небеска добра и загледање у будућа. Наслада од служења тим добрима превазилази наслаживање телесним помислима и надјачава га.“

— настапиће се —

– Из православне ризнице тумачења Светог Писма –

„Слаби“ и „јаки“ у вери

(Рим. 14, 1; 15, 1)

(други део)

гр Предраг Драшкошић

У Посланици Римљанима, 14. и 15. глава, Апостол Павле пише о међусобним односима хришћана у црквоној заједници. Он пише о онима који су „слаби“ и онима који су „јаки“ у вери. Чини се да су „слаби“ они који се придржавају одређених прописа, док су „јаки“ они који исте не сматрају меродавним за хришћански идентитет. При томе се „јаки“ позивају на снисхођење „слабима“, а сви заједно да ни у чему не осуђују једни друге. Како разумети ове савете Светог Апостола Павла црквоној заједници у Риму?

Слаби у вери: јудеохришћани или хришћани из незнабоштва?

У Рим. 14 Апостол Павле наводи да „слаби“ у вери избегавају да једу месо, већ једу зеље (14, 2), не пију вино (14, 21) и разликују дане, сматрајући једне важнијим од других (14, 5). Наводећи ове моменте, Апостол не говори експлицитно да су ове верске праксе последица држава Торе, нпр. да се разликовање дана односи на суботу. Уочљива је сличност са полемиком коју Апостол води са јудеохришћанима у Галатији и то баш у погледу јудејског календара: „Гледате на дате и месеце и времена и године!“ (Гал. 4, 10). С друге стране, иако се у јудејству прави разлика између чистих и нечистих јела, Тора у принципу не забрањује месо и вино. Стога неки истраживачи сматрају да „слаби“ у вери у римској заједници нису били јудеохришћани, већ хришћани из незнабоштва који су у Цркву унели своје раније философско-религијске праксе, као што су астролошко сујеверје и екстремна аскеза која се огледала у уздржавању од хране животињског порекла и вина. Међутим, завршна излагања у Рим. 15, 7–13

сучељавају хришћане из обрезања („да утврди обећања оцима“, ст. 8) и хришћане из незнабоштва („да прославе Бога због милости“, ст. 9) и позивају их на јединство које је успоставио Христос. Стога се чини да су „слаби“ у вери били хришћани из обрезања, односно јудеохришћани који су били склони чак и за само јудејство атипичној аскези. Пошто су били хришћани вероватно су сматрали да та врста аскезе представља суштински део њиховог хришћанског идентитета и има чак сотириолошки карактер, што се види из Павлове аргументације (14, 10–12). За „јаке“ у вери то је била очигледна бесмислица: вери у Христа аскетске праксе не да нису потребне, већ ако јој се придодају показују „слабост“ у вери. У римској заједници су, дакле, различите верске праксе – уздржавање од свега и став да је вера довољна – изазвале подвајања.

Реакција Апостола Павла

Апостол Павле не наводи одакле му сазнања за овакво стање у римској црквоној заједници, већ се одмах обраћа „јакима“ апелом да примају „слабога“ у вери, „без расправљања о мишљењима“ (14, 1), чиме ће увести и завршетак својих изла-

гања на ту тему (15, 1). Они којима се Апостол обраћа су првенствено „јаки у вери“, дакле они хришћани који сматрају да су аскетске праксе сувишне тамо где је вера јака и да оне, када се на њима инсистира, само показују да је вера слаба. Обраћајући се првенствено јакима Апостол развија основе хришћанске етике која циља ка превредновању сваке светске логике, наиме да онај ко сматра да је у праву и да је истина на његовој страни треба за њу да се бори, да је демонстрира у свако време на свакоме месту, без обзира на последице по друге. Такав приступ Апостол назива „угађањем себи“ и управо изврће његову логику христолошким аргументом: „Јер и Христос не угоди себи, него као што је писано: Ружења оних који руже тебе падоше на мене“ (Рим. 15, 3). Апостол сматра да аскетске праксе не треба да буду повод за поделе међу хришћанима, већ да сваки треба да прима онога другога (14, 13). Нарочито јаки треба да пазе да њихово понашање не постане саблазан и спотицање слабима у вери (14, 21). Чини се да су јаки у вери имали обичај да на сабрањима намерно демонстрирају своју слободу од било каквих ограничења и то тако што су јели одређене врсте јела и пили вино, саблажњавајући

Циклус живота Св. Апостола Павла, средњовековна фреска

слабе у вери. Апостол сматра да је то потпуно непримерно и страно црквеном етосу: зар је неопходно да неко ко је утемељен у вери свој став демонстрира на начин који саблажњава и самим тим ниподаштава другога (14, 22)? Зар због јела да жалостиш брата свога? Зар због јела изгубити онога за кога Христос умре? (Рим. 14, 15). Сви треба да живе сходно својим убеђењима и сви ће за свој живот дати одговор на Суду (14, 10–12). Због тога не треба да буде међусобног осуђивања (14, 13), већ само међусобних обзира. Тај, пак, обзор треба да буде бреме јаких: „Дужни смо пак ми јаки, слабости слабих носити, а не себи угађати“ (15, 1). Апостол не захтева од јаких да се одрекну својих убеђења, за која и он сматра да су исправна, или захтева од њих да их у конкретним ситуацијама жртвују на олтару љубави према ближњем који није кадар да та убеђења разуме и прихвати (14, 15.20). Зато уосталом и не треба расправљати о мишљењима (14, 1), јер се губитник зна унапред, а то је у вери слаби брат.

Апостол, дакле, развија јединствену црквену етику чије је једино мерило љубав према ближњем. Љубав према ономе за кога је Христос пострадао односи превагу над сваким убеђењем, ма колико се веровало у његову исправност, што Апостол на једном другом месту веома оштро формулише: „Зато, ако јело саблажњава брата мојега, нећу јести меса довека, да не саблазним брата својега“ (1. Кор. 8, 13).

ЕПИЛОГ

Апостол себе убраја у јаке у вери (15, 1) или његов циљ није да заузме страну јаких против слабих, већ се напротив ставља на страну слабих, којима сам не припада. Он се чак као јак и не труди да убеди слабе да промене своје ставове. Не, он убеђује јаке да буду обзирни према слабима. Како разумети овај поступак и како га спровести у животу? Зар није наша група, наша „ствар“, наша „опција“ најважнија? Како расудити између борбе за сопствено убеђење и љубави према ближњем по кога моје

убеђење може бити погубно? Апостол се обраћа пре свега јаким, рачунајући да управо они могу да понесу ово бреме жртвовања сопственог убеђења, и то управо зарад вере на којој толико инсистирају да је непоколебљиво имају (14, 22). Онај који у Христа верује и који њему следује мора бити спреман и на њега да се угледа. Он није тражио ништа своје, он „који будући у обличју Божијем, није сматрао за отимање то што је једнак са Богом, него је себе понизио узвеши обличје слуге, постао истоветан људима, и изгледом се нађе као човек, унизио је себе и био послушан до смрти, и то до смрти на крсту“ (Фил. 2, 6–8). Угледање на Христа је императив црквеној заједници у којој нико ништа не треба да чини „из пркоса, нити за празну славу“, него хришћани смирењем треба да сматрају једни друге већим од себе (Фил. 2, 2). Управо ово Павле жели да поручи и јакима у Риму: један хришћанин је онда јак када је слаб (уп. 2. Кор. 12, 10), када је спреман да се „испразни“ од своје јачине зарад другога.

Поводом седамдесет година од смрти Свете Марије Париске

Пасха мати Марије кроз огањ и воду

Јерођакон Александар Субошић

„Не смо да дозволимо да Христос буде засењен икаквим правилима, икаквим обичајима, икаквом традицијом, икаквим естетским обзирима, или чак, икаквом побожношћу.“

Матија Марија

На самом kraју прошлог meseca (31. марта) фактички се навршило 70 година од смрти Свете Марије Париске, али пошто је она своје мучеништво прошла на дан Велике суботе, може се рећи да и годишњица у ствари пада на Велику суботу. Учење ове преподобномученице најбоље сажимају два њена исказа. Први: „Не смо да дозволимо да Христос буде засењен икаквим правилима, икаквим обичајима, икаквом традицијом, икаквим естетским обзирима, или чак, икаквом побожношћу.“ И други: „За време Божанске Службе свештеник не кади само иконе Спаситеља, Божије Мајке, и Светаца. Он такође кади и људе – иконе, Божију слику. И док напуштају порту ови људи подједнако остају слике Бога достојне да буду кађене и обожаване. Наш однос према људима требало би да буде аутентично и дубоко поклоњење.“

Мати Марија Скобцова била је оваплоћење и жива илустрација обе ове тврђње. Са једне стране шокантно ван клишеа, а са друге стране слушкиња другим људима до мере сопствене смрти. Рођена је као Елизавета Пиленко 1891. године у Риги а скончала је у освите слободе у концентрацио-

ном логору Равензбрик 1945. године. Између ове две границе бића протеже се јединствена прича. Ево тек неких детаља.

Лизин – Маријин отац био је јавни тужилац у Риги. Он је, међутим, напустио град и преселио се са породицом на име свог покојног оца тик уз локално гробље, које је надаље служило као стално игралиште за малу Лизу и њеног брата. Можда је због тих гробљанских игара мала Лиза била опседнута темом смрти и шокирана родитеље својом причом како ће умрети у пламену. Ипак, четрнаестогодишња Лиза је била сатрвена прераном смрћу свог најдражег тате, и тада је записала: „Јадна ја која сам изненада одрасла пошто сам разоткрила тајну одраслих: Да Бога нема, и да је свет вођен жалошћу, злом и неправдом. Тако се завршило детињство.“ У културну и политичку престоницу Лиза се сели 1906. године и ту у Петрограду прикључује се радикалним групама. Крећући се са својих 15 година у кругу симболиста, упознаје свог сталног пријатеља Александра Блока, који на њену бучну и нејављену посету одговара стиховима: „Само онај ко је заљубљен има пуно право да се назове људ-

ским бићем.“ Жалила се после да у то време њени идеалистички другови „нису разумели да револуција значи осетити конопац око врата“. У том периоду Елизавета постаје прва девојка којој је пошло за руком да упише теолошку семинарију (при манастиру Светог Александра Невског у Петрограду). Тих дана Лиза дању учи а ноћу држи курсеве радничима у фабрици „Поутилов“.

У својој 18. години (1910. године) удаје се за „большевика“ Димитрија Кузмина. Међутим, тај брак „из сажаљења према дечку из затвора“ пропада (1913. године). Лизи остаје ћерка Гајана, док њен бивши муж касније постаје римокатолички активиста. Тада излази њена прва књига поезије (мати Марија је била и песник). У писму Блоку поводом њене друге збирке *Корени* каже: „Желим само да искажем просту Божију реч“.

Почетком рата сели се на далеки југ Русије. Тада скида ланац који је носила у појасу „да је подсећа на Христову егзистенцију и патње човечанства“ разумевши да „хришћанство није аутомортификација него одговор другом“. Придружује се Револуционарној партији социјалиста, групи егалитарније оријентације од

Елизавета Скобцова са децом – Настјом, Јуром и Гајаном,
Србија 1922. г. (преузето са <http://www.taday.ru>)

С. Б. Пиленко, Јура Скобцов, мати Марија, о. Димитрије Клепинин
(преузето са <http://www.taday.ru>)

Лењинове Социјалдемократске партије (познатој под каснијим именом „бољшевици“). У октобру 1917. године била је у Петрограду када су бољшевици збацили привремену владу. Била је учесница Сверуског совјетског конгреса и чула је речи Троцког упућене њеној групи: „Ваша револуционарна улога је завршена, сада идите где вам је место: у историјску канту за ћубре“ (тада је чак помишљала на његово убиство).

У фебруару 1918. године постаје градоначелник Анапа. По њеним речима, „чињеница да је градоначелник женско тада је виђена као нешто очигледно револуционарно“. Међутим, када су „бели“ заузели град, Лизи је

суђено као бољшевику. Њена одбрана је гласила: „Немам лојалности ни према једној влади него према онима којима је правда најпотребнија... били бели или црвени... радићу за правду и ублажење патњи... покушавајући да волим ближњег.“ Наравно да јој таква одбрана није спасла главу. Егзекуцију је избегла само захваљујући симпатији у њу заљубљеног судије, у кога се и сама заљубила, њеног будућег другог мужа Данијела, са којим је, после многих перипетија, побегла из земље. Лиза се тако са мајком, мужем, сином Јуром и ћерком Анастасијом (ћерка из првог брака Гајана, преко оца завршава у Белгији) 1923. године налази у

Мати Марија Скобцова, фотографија из тридесетих година 20. века (преузето са lifeondoverbeach.wordpress.com)

Паризу. Ипак, њена ћеркица Настја ту умире од грипа, и после погреба Лиза, по својим речима, „постаје још свеснија свеобухватног и ширег материњства“.

Њени теолошки списи у два тома *Жетве Духа* излазе из штампе 1927. године. Уз подршку верног пријатеља Сергија Булгакова, Лиза – Марија отвара врата свог дома за руску и остalu сиротињу: кува за њих, набавља новац, организује живот избеглица, „боравећи сваки дан са десетинама тужних људи“. Истовремено држи предавања о Достојевском. Њен дом постаје народна кухиња, свратиште, као и академија где се окупљају сви ка- сније познати теолози, везани за Институт Светог Сергија.

Лиза је замонашена под именом Марија 1932. године; замонашио ју је њој доживотно одани Митрополит Евлогије, који је приложио неопходних 5000 франака за 9 villa de Saxe, коју је мати Марија претворила у свратиште. После две године преселила се у 77 rue de Lourmel, где су живеле најсиромашније руске избеглице, да би им помоћ била ближе.

Мати Марија је била чувени призор на улицама Париза тих година. Трчећи по лудницама и спасавајући „луде“ из менталних болница, чинећи све од рада до прошње не би ли обезбедила храну за народ у свом дому. Ипак, Митрополит Антоније Блум у својим сећањима описује Марију из тих дана овим речима: „Била је то необична монахиња... у свом понашању и манирима... Једноставно сам се укочио када сам је угледао први пут. Шетао сам булеваром Montparnasse и видео: Испред кафеа на тротоару стајао је сто, на столу је стајала кригља пива, а иза кригле је седела руска монахиња у потпуној монашкој одећи. Погледао сам је и одлучио да никад више не приђем тој жени.

Тада сам био млад и екстреман...“ Друге монахиње нису ту могле да бораве дugo, називајући Марију и њену кућу „црквена боемија“. Марија је међутим писала: „Какве обавезе проистичу из слободе која нам је дарована? Изван смо домаћаја прогона: можемо да читамо, пишемо, отварамо школе. У исто време ослобођени смо традиционализма старог доба. Ми немамо огромне катедrale, укraшена јеванђеља и манастирске зидове... Наш позив је већи јер смо позвани на слободу.“ Имајући подршку једино од својих пријатеља Митрополита Евлогија, оца Србија Булгакова, Николаја Берђајева, као и њеног будућег сабрата у мучеништву, свештеника који је у дому служио Литургију, оца Димитрија, Марија је писала:

Мати Марија са сестрама (преузето са <http://www.nsd.ru>)

77 rue de Lourmel (преузето са www.flickr.com)

„За време Божанске Службе свештеник не кади само иконе Спаситеља, Божије Мајке, и Светаца. Он такође кади и људе – иконе, Божију слику. И док напуштају порту ови људи подједнако остају слике Бога достојне да буду кађене и обожаване. Наш однос према људима требало би да буде аутентично и дубоко поклоњење.“

Мати Марија

„За црквене кругове ми смо сувише лево, а за левичаре ми смо сувише црквенимислећи.“

Када је Париз окупiran мати Марија и отац Димитрије крили су јеврејску децу и шверцовали их у колицима за ћубре, делећи, притом, одраслим Јеврејима лажне сертификате о крштењу и иконе Богородице да их носе у новчанику као „помоћ“ јер за љу-

де који носе иконе мање се сумња да су Јевреји. На поједине приговоре као што Јевреји нису проблем хришћана Марија је одговарала: „Да смо стварно хришћани, сви бисмо носили звезду, јер време исповедника је дошло.“

Мати Марија је ухапшена 8. фебруара 1943. године и завршила је у логору Равензбрик, док су њен син Јура и отац Димитрије премештени 40 километара даље у логор Дора где су и убијени. У писму које је прonaђено након његове егзекуције Јура пише: „Сасвим сам миран... чак на неки чудан начин и поносан што делим мамину судбину... Драги, обећавам вам да ћу сачувати достојанство... шта год да се догоди... Пре или касније сви ћemo бити заједно.“

О томе каква је мати Марија била утеша свим својим сапатницима у логорским данима, довољно говоре речи једне од преживелих логорашица: „Били смо ишчупани из својих породица и, некако, она нам је постала породица...“ На крају преживевши чак и такозвану „бању“ – одељење у које

су слали радно неспособне да умру од глади, 30. марта 1945. године, када се у логору већ могла чути артиљерија Црвене армије и када је ослобођење било питање дана, мати Марија је заменила свој логорашки број и тако у гасној комори заузела место младе Јеврејке, која је тада када се слобода већ могла чути имала велику шансу да преживи. Црква је тога дана

празновала Велику суботу а мати Марија је обавила своју Пасху „кроз огањ и воду“ да би дочекала Васкрс у Царству Божијем.

Свети Сабор Васељенске Патријаршије ју је 16. јануара 2004. године уврстио у Диптих Светих заједно са њеним сином Јуром, сарадником Илијом и свештеником Димитријем. За дан њиховог празновања одређен је 20. јули.

Богослужбено стваралаштво данас: може ли се одговорити на изазове времена у коме живимо?

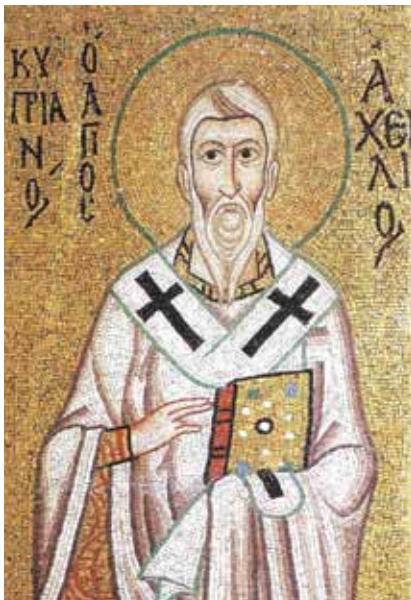
Стара или нека нова служба Светом Ахилију?

Младен Миливојевић,
ђакон и катихета ариљски

Да ли се у манастиру у Моравицама певала увек тачна служба лариском светитељу? Да ли је служба певана њему или неком другом? Може ли нам харизматски приступ оправдати евентуалне пропусте везане за прво или друго питање?

Заинтересованост за тачну верзију текста тропара Светом Ахилију Лариском који се пева данас у ариљској цркви усмерила нас је на трагање за извором тог тропара. Према казивању проте Милоша Спасојевића, препис текста тропара налазио се на крају једног старог часословца кога у ариљској цркви данас нема. Такође, у ариљској цркви данас нема ни тзв. *Правила Светог Ахилија*, која садржи веома интересантну и необичну службу аутора Никодима с краја 14. или самог почетка 15. века. Тада је једина рукописна књига која је „боравила“ у ариљском храму свакако до 2000. године, јер ју је госпођа Тамара Огњевић публиковала у својој монографији *Свети Ахилије у Ариљу – црква на немирној граници*. Иначе, у једном ариљском летопису о том свакако важном историјском документу читамо следеће: „Постоји једна икона која је веома оштећена за коју се претпоставља да је из 18. века и једна рукописна књига служба св. Ахилија писана 1850. г. у ман. Благовештењу. Писао је грешни раб Григорије. Писана је са гушчијим пером види се по илустрацији која се налази на крају књиге. Вероватно због хемијског састава мастила слова нагризају хартију и књига је склона пропадању.“

Имајући у виду чињеницу да је Свети Ахилије у нашој помесној Цркви поштован само у локалној варијанти, било је јасно да његову службу нећемо наћи у рускословенским минејима. У првом срп-

Св. Ахилије Лариски, мозаик из 11. века, манастир Осиос Лукас, Грчка (фото: Википедија)

ском штампаном минеју налази се комбинација две најстарије познате словенске службе Светом Ахилију: служба која постоји у Архиву САНУ под бројем 361 и служба коју чува рукописни минеј из манастира Крке. Обе ове службе нису комплетне у смислу да се од њих може организовати пуно празнично богослужење, а и тропар

који се у њима износи је општи – „Православија наставниче“. Професорка Татјана Суботин Голубовић је прва писала радове о овим службама и открила нам да постоји још једна која се фундаментално разликује од поменуте две. Реч је о служби која Светог Ахилија сврстава у ред свештеномученика. И у њој тропар: „Паче јестества!“ Али у односу на ову верзију тропара која се пева данас у Ариљу има извесних разлика. Прва разлика је у томе што је тропар у извору другог гласа, а у Ариљу се пева четвртог. Претпостављамо да је некоме био свечанији четврти глас, па је из тог разлога ариљку певницу научио тако. У првом стиху тропара такође постоји разлика – данас се пева: „Паче јестества јеже на земљи подвизи труди твој“, а у извору је: „Паче јестества јеже на земљи труди и подвизи твоји“. Опет претпостављамо да је тај који је тропар почeo да пева по четвртом гласу променио редослед речи ради певљивости, али их је погрешно прочитao или записao, па смо уместо множине у изворнику, добили једнину која се граматички не уклапа у остатац текста. У изворнику постоје речи: „јаже око видје и ухо слиша исправљенија твоја, и иже на сердце не взиде човјеку твоја возмездија“, док у Ариљу данас речи: „јаже на сердце не взиде човјеку твоја“ не ➤

Србе и њихову борбу против јеретика, ова служба нам из тог разлога бива спорна као и тај додатак у тропару који смо изоставили у преводу.

Када је реч о кондацима Светом Ахилију ту је ситуација нешто јаснија. Службе које припадају 13. и 14. веку имају кондак другог гласа „Теченијем мира“. У Никодимовој „мученичној“ служби кондак је трећег гласа „Свјетлих подвиг твојих“. Кондак који се данас пева у Ариљу је осмог гласа и његов текст је следећи: „Незалазну звезду васељене и неусипног пастира Ларишана, опевајмо Ахилија кличући: Ти који си стекао смелост ка Господу, од свију нас бура избави да бисмо ти клицали: радуј се, оче Ахилије.“ Сматрамо да је начин завршетка овог кондака у мелодијском смислу потпуно непримерен осмом гласу. Уместо уобичајеног завршетка својственог осмом гласу (G, E, G, A, F, E, D, E, F, G, A, G, A, G, F) ариљски појци у основној мелодији при певању речи „Ахилије“ убацују украсну септиму (G, E, G, A, F, E, D, C, C, B, C, B, A). Утврдили смо да је реч о веома квалитетном преводу кондака из службе Светом Ахилију који се пева у Лариси. Нажалост,protoјереји Јован Поњавић и Слободан Ђукић, који су више од три деценије службовали у ариљској цркви, данас су пред лицем Свештињега и самим тим нам не могу одговорити ко је аутор

Св. Ахилије Лариски, фреска из ариљске Цркве Св. Ахилија са краја 13. века (извор: <http://eparhija-zicka.rs>)

Наштириодна страдања и подвizi твоји на земљи, и непојмљива награда на небесима, за савршена дела твоја која око виде и ухо слушаше, и твоја плата коју човек не замисли у срцу; као анђео потруди се на земљи, и као херувим прими на небесима. Стога светитељу и свеблажени Ахилије, моли, молимо се, да се спасу душе наше.

постоје, а реч „возмездија“ се пева неправилно „возмо-зија“. Речи при kraју: „моли моли спастија“, требало би да се изговарају: „моли, молимсја, спастија“.

Због ових бројних неправилности које утичу на смисао молитвеног израза изворног тропара, у консултацији са професором др Зораном Ранковићем одредили смо тачан изворни текст који је професор превео на савремени српски језик. Њему се овом приликом још једном посебно захваљујемо, а први пут на јавност износимо тај превод: „Натприродна страдања и подвizi твоји на земљи, и непојмљива награда на небесима, за савршена дела твоја која око виде и ухо слушаше, и твоја плата коју човек не замисли у срцу; као анђео потруди се на земљи, и као херувим прими на небесима. Стога светитељу и свеблажени Ахилије, моли, молимо се, да се спасу душе наше.“

У том изворном тексту тропара наводе се и речи „јако свјатитељ и мученик“, али су те речи овога пута изостале.

Проблем са овом Никодимовом службом која је састављена по свим химнографским параметрима крајем 14. или почетком 15. века, и која је по садржају богословски узвишенана, је тај што је њен извор био ослоњен на сумњиво предање о коме нас обавештава синаксар. Из њега сазнајемо да је Свети Ахилије после Првог васељенског сабора дошао из Тесалије у област Тривалије где је мученички пострадао од стране јеретика. Касније му је ту подигнут храм и у њега положене мошти које мироточе, и тај храм је Свети Сава одabrao да буде седиште Моравичке епископије.

Такво сазнање не можемо добити из званичних житија Светом Ахилију, јер нам она недвосмислено казују да се Свети Ахилије мирно упокојио у Лариси 330. године. Без обзира на чињеницу да се личност светитеља из Тесалије чврсто везује у тој служби за

овако дивног превода светитељевог кондака, али тај одговор нисмо могли добити ни од оца Драгољуба Костића, који се једино сећа да се тај превод појавио у време његовог ариљског службовања (1986–1998). Уколико се његов преводилац препозна у овим

Перспективе црквеног богословља су у наше време веома широке. То треба искористити и не губити се у настојањима особног престижа која воде у гордост и индивидуализам, већ треба усмерити богоодароване нам таланте на саборно стваралаштво у коме ћемо принети Господу „Твоје од Твојих“ за „живот света“ и вечно спасење наше.

Црква Светог Ахилија у Ариљу, задужбина краља Драгутина са краја 13. века

речима, благодарни ћемо бити на откривању његовог идентитета.

Поменута Никодимова служба, која Светог Ахилија промовише као мученика, данас постоји само у преписима. Професорка Голубовић је открила један од тих преписа у Манастиру Хиландару из 1565. године и он се налази у Бечу, а историчар Ђорђе Радојчић и Климентина Иванова нешто раније обавештавају нас да најстарији препис те службе постоји у Манастиру за месец мај који се налази у библиотеци манастира Хиландара. Међутим, и поред тога што је та служба полијелејна, немамо у њој потпуну службу Светом Ахилију, јер се она комбинује са стихирама Светом Пахомију Великом, који се такође прославља тог дана.

Имајући у виду проблем пред којим се налазимо, а он се тиче питања коју службу у нашем времену певати у Ариљу за празник Светог Ахилија, у научној верзији нашег рада изнели смо неколико предлога које ћемо и читоцима *Православља* предпочити у истој форми:

1. Превести службу коју користе у Лариси и 15. маја (28. маја по грегоријанском календару) певати њу.

2. Превести Никодимову службу која је свакако писана за ариљску цркву. Превести јелинске службе и модификовати их за потребе ариљске цркве.

3. И даље користити постојећи текст службе која се налази у ЖС

мињеју и у празне просторе уносити опште и празничне стихире. Тако смо учинили за прославу Светог Ахилија 2014. године, према поретку који нам је начинио господин Стефан Ђосић.

4. Направити компилацију свих постојећих служби и у недостајућим или спорним местима креирати нове стихире.

5. Начинити једну потпуно нову службу искористивши предањске елементе, али да интерпретација буде савремена.

Не бисмо се сложили са првим предлогом, нарочито не са другим који нам се на први утисак чинио најлогичнијим и најаутентичнијим. Зашто бисмо инсистирали на прослављању светитеља са непостојећим карактеристикама? Верујемо да је наш заштитник, Свети Ахилије, примао искрене молитвене изливе народа Божијег кроз векове, али наше знање о томе данас води нас ка једном одговорнијем односу и отвара нам врата новог богослужбеног стваралаштва.

Мишљења смо да се треба определити за неку варијанту изложenu у последње три тачке. Разлог за то је стваралачки приступ који би био преточен у савремени молитвени вапај Светом Ахилију да се као никада до сада обрати Христу Првосвештенику да нам обнови порушено црквено јединство. Црквено песништво, по казивању дипломираног теолога Ненада Жив-

ковића, „је, евидентно, наста(ја)ло и уобличавано у прошлости, у свету који је, без обзира на све паралеле које је могуће повући, ипак другачије живео, а као такво оно је било црквени израз молитве цивилизације и друштва тог времена. То свакако јесте разлог због кога се многима данас чини да је Црква чуварка археолошких вредности неких прошлих времена“.

Зато позивамо све савремене химнографе, црквене песнике, „стихоклепце“, да се осмеле и уроне у изазове времена у коме живимо и изнедре нам једно ново богослужбено стваралаштво огрнуто православним никејским богословљем, а испуњено актуелним потребама ариљске литургијске заједнице и потребама народа који је Цркви Христовој дао велики број монаха, али посебно вредног помена блаженопочившег брата Станка Пантовића, горелог и изгорелог за православни етос ариљског типа. Перспективе из ове области црквеног богословља су у наше време веома широке и не налазе се пред препрекама повесних завојевача и противника Цркве. Зато то треба искористити и не губити се у настојањима особног престижа која воде у гордост и индивидуализам, већ треба усмерити богоодароване нам таланте на саборно стваралаштво у коме ћемо принети Господу „Твоје од Твојих“ за „живот света“ и вечно спасење наше.

Упознајмо

Исламску заједницу Србије

гр Александар Раковић

Реч је о Исламској заједници која ужива статус традиционалне верске заједнице у Републици Србији и интегрисана је у државно-верске делегације Републике Србије, у више савета, комисија, посебних радних група и других тела наше земље: Национални просветни савет Републике Србије, Комисију Владе Републике Србије за верску наставу у основним и средњим школама, верску службу у Војсци Србије, Међурелигијски савет и остало.

Исламска заједница Србије на челу са реис-ул-улелом Адемом Зилкићем, и седиштем у Београду, незаобилазан је фактор у државно-верском и међуверском дијалогу Републике Србије. Реч је о Исламској заједници која ужива статус традиционалне верске заједнице у Републици Србији и интегрисана је у државно-верске делегације Републике Србије, у више савета, комисија, посебних радних група и других тела наше земље: Национални просветни савет Републике Србије, Комисију Владе Републике Србије за верску наставу у основним и средњим школама, верску службу у Војсци Србије, Међурелигијски савет и остало.

Поред срдачних односа које Исламска заједница Србије има са Републиком Србијом, такви односи красе и Српску Православну Цркву и Исламску заједницу Србије, које, међусобно, остварују изузетно плодоносан и веома пријатељски и међуверски и добросуседски дијалог.

Шта знамо о Исламској заједници Србије, колико добро познајемо наше драге суграђане, колико смо упућени у њихову историју и њихово савремено деловање? Свакако је да би о овим темама требало рећи нешто више.

Кнез Михаило Обреновић је 1868. признао слободу вероисповедања за мусиманске вернике у Кнежевини Србији. После Берлинског конгреса (1878) седиште

Исламске заједнице у Кнежевини/Краљевини Србији било је у Нишу, на челу мусиманских верника био је муфтија, а по завршетку балканских ратова (1912–1913) његово звање је прерасло у врховног муфтију.

После стварања Краљевине Срба, Хrvата и Словенаца седиште муфтије за простор Србије, Старе Србије и Црне Горе пресељено је 1919. у Београд, док је седиште реис-ул-улелеме за западни део Краљевине Срба, Хrvата и Словенаца остало у Сарајеву као тековина аустроугарске окупације јужнословенских земаља (1878–1918). С тим у вези и у заједничкој југословенској држави остало је по-двојеност на два мусиманска седишта – једно у Србији а друго у Босни и Херцеговини.

Како би премостио непотребну поделу мусиманских верника краљ Александар Карађорђевић је 31. јануара 1930. прогласио Закон о Исламској верској заједници Краљевине Југославије, којим су мусимани обједињени у једну организациону целину на челу са реис-ул-улелом са седиштем у Београду. Међутим, председник Владе Краљевине Југославије Милан Стојадиновић, који је Српској Православној Цркви направио велике проблеме покушајем наметања конкордата с Ватиканом, уступкнуо је 1935. под притисцима коалиционог партнера Мехмеда Спахе, босанскохерцеговачког аутономаша. Стога је новим Законом о Ислам-

ској верској заједници Краљевине Југославије (1936) и новим Уставом Исламске верске заједнице Краљевине Југославије (1936) седиште реис-ул-улелеме пребачено из Београда у Сарајево.

Мусимани који су у Србији и Старој Србији неговали српски и југословенски идентитет били су оштро против тога да се за центар Исламске заједнице Краљевине Југославије одреди Сарајево. Убрзо по пребацивању седишта Исламске верске заједнице Краљевине Југославије у Сарајево широм земље су почеле смене исламских верских службеника српске или југословенске припадности. Реис-ул-улелема Краљевине Југославије Фехим Спахо се пред нацистичку агресију на Краљевину Југославију повезао с албанским сепаратистима а 1941. ставио се на чело Исламске заједнице Независне Државе Хрватске. Показало се да је измештање седишта Исламске верске заједнице из Београда у Сарајево било велика грешка.

Седиште Исламске заједнице у социјалистичкој Југославији остало је у Сарајеву. Политика несврстаности социјалистичке Југославије водила је ка томе да Исламска заједница Југославије буде привилегована у односу на Српску Православну Цркву и Римокатоличку цркву, јер су се и преко ње одвијале везе с арапским и азијским мусиманским друштвима. Међутим, стара питања у Исламској заједници Југославије поново су

отворена с распадом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (1991).

Дисолуција Исламске заједнице Југославије одвијала се у оквиру историјског процеса разбијања Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Исламска заједница Југославије је нелегитимно укинута 1993. а њеном поделом су успостављене сецесионистичке исламске заједнице Косова, Босне и Херцеговине, Санџака, Црне Горе, Хрватске и Словеније.

С друге стране, Исламска заједница Србије је 1994. у Нишу одржала Сабор којим је успостављен правни континуитет са Исламском заједницом Србије у Социјалистичкој Републици Србији.

Исламска заједница Србије, под тим именом а са седиштем у Београду, на челу са муфтијом Хамдијом Јусуфспахићем, је до 2007. обухватала простор централне Србије и Војводине, без шест општина Старе Рашке где је деловала Исламска заједница Санџака. Сабор Исламске заједнице Србије је 19. фебруара 2007. усвојио Устав Исламске заједнице Србије којим је она уздигнута у ранг Ријасета за територију Републике Србије и којим је успостављен континуитет са Исламском верском заједницом у Кнежевини Србији. За реис-ул-улему је именован Хамдија Јусуфспахић.

С тим у вези, Сабор Исламске заједнице Санџака, односно већина саборника са територије Републике Србије, сматрао је да нема потребе за постојањем две исламске заједнице. Стoga је Сабор Исламске заједнице Санџака 3. октобра 2007. већином гласова донео одлуку да се обнови рад Мешихата Исламске заједнице Санџака у оквиру Ријасета Исламске заједнице Србије са седиштем у Београду.

Врховни сабор Исламске заједнице Србије је 4. октобра 2007. једногласно верификовао одлуке Сабора Исламске заједнице Санџака. За новог реис-ул-улему именован је Адем Зилкић, главни имам из

Реис-ул-улема Адем Зилкић и муфтија Мухамед Јусуфспахић код председника Републике Србије Томислава Николића (фото: www.predsednik.rs)

Исламска заједница Србије је данас (2015) организационо подељена на три мешихата: србијански, санџачки и прешевски. На челу србијанског мешихата налази се муфтија Мухамед Јусуфспахић, који је истовремено и заменик реис-ул-улеме Исламске заједнице Србије. На челу санџачког мешихата је муфтија Хасиб Суљовић, а на челу прешевског мешихата је муфтија Неџметин Шаћипи. У оквиру Исламске заједнице Србије делује Факултет исламских наука у Београду и три средње школе: Синан-бегова медреса у Новом Пазару, Женска медреса у Тутину и Бакије-хануме медреса у Пријепољу.

Тутина, а за доживотног почасног реис-ул-улему именован је Хамдија Јусуфспахић. Тиме је Исламска заједница Србије проширила поље деловања и организациону структуру на Стару Рашку.

Исламска заједница Србије је данас (2015) организационо подељена на три мешихата: србијански, санџачки и прешевски. На челу србијанског мешихата налази се муфтија Мухамед Јусуфспахић, који је истовремено и заменик реис-ул-улеме Исламске заједнице Србије. На челу санџачког мешихата је муфтија Хасиб Суљовић, а на челу прешевског мешихата је муфтија Неџметин Шаћипи. У оквиру Исламске заједнице Србије делује Факултет исламских наука у Београду и три средње школе: Синан-бегова медреса у Новом Пазару, Женска

медреса у Тутину и Бакије-хануме медреса у Пријепољу.

Председник Републике Србије Томислав Николић одликовао је 2012. Сретењским орденом првог степена почасног реис-ул-улему Хамдију Јусуфспахића. Сретењски орден краси груди великог човека, Хамдије Јусуфспахића, који је у претходним деценијама пружио немерљив допринос добросуседским односима и пријатељском саживоту српског, бошњачког и других народа у Републици Србији.

Званични веб-сајт Исламске заједнице Србије на адреси www.izs.rs пружа доста информација о животу наших суграђана мусиманске вероисповести. Посећујмо га и ми православни Срби када смо у прилици. Упутимо се више у прилике Исламске заједнице Србије.

100 година после геноцида
над припадницима јерменске
хришћанске мањине у Турској

Положај Јермена у савременој Турској

Данко Стражинић

Иако би се из чињенице да турске власти Јерменску апостолску цркву признају као заштићену по Лозанском мировном споразуму из 1923. године могло претпоставити да је њихов положај бољи, то ипак није у стварности тако.

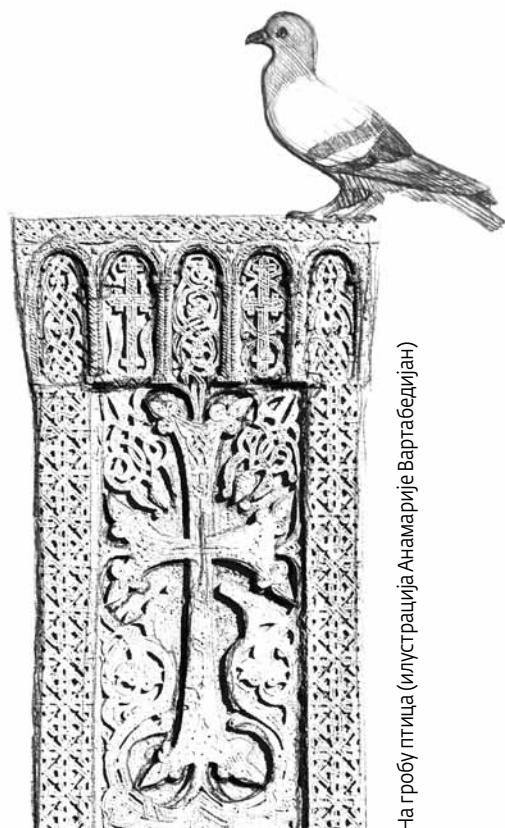
„Попаст“ (јерм. *aīxēī*) је реч којом Јермени описују до-гађаје у Турској између 1915–1923. године. Сам израз за Јермене осликава много дубље разmere њиховог страдања него формулатија кроз појам геноцид, који Турска упорно пориче. Сто година од почетка стравичних злочина преостали малобројни припадници јерменске заједнице који живе у Турској не налазе се у завидном положају. Процењује се да у Турској има око 65.000 јерменских православних (апостолских) хришћана, као и мањи број римокатолика, протестаната, као и муслимана и атеиста.

Иако би се из чињенице да турске власти, уз Грчку Православну Цркву (Васељенска Патријаршија) и Јеврејску заједницу, Јерменску апостолску цркву признају као заштићену по Лозанском мировном споразуму из 1923. године могло претпоставити да је њихов положај бољи, то ипак није у стварности тако. Њима није признат независан правни статус као верским заједницама, њих закон не препознаје, нити препознаје њихове вође као правна

лица. Ова ограничења, као и стално мешање у унутрашња питања ових заједница, негирање права да школују свештенство, да имају верско образовање и поседују богослужбена места, те спутавање рада других установа, угрожавају сам опстанак јерменске заједнице. Додатни проблем је и то што се појединци свакодневно суочавају са изазовима и претњама не само њиховом идентитету, већ и животу. Док неке од ових невоља произилазе из законских ограничења, друге потичу из праксе и понашања на које се наилази на државном или друштвеном нивоу.

Питање имовине

Једно од горућих питања за опстанак Јермена је одузета имовина, коју су турске власти од оснивања републике отуђиле (школе, болнице, сиротишта, предузећа, као и гробља). Јерменска заједница има право на управљање имовином путем задужбина, али оне због правних ограничења не могу да подржавају активности заједнице у целој Турској. Уз то оне нису самосталне већ под управом

Нагробуљница (илустрација Анастасија Вартабедијан)

Вакифлара (Генералног директората за задужбине). Иако је изменама закона дозвољено да заједнице могу да поднесу захтев за повратак конфисковане имовине под државном контролом, не постоји механизам да се задужбине пријаве за повратак имовине која је продата трећим лицима, као ни за надокнаду имовине коју није могуће повратити. Од ступања на снагу ових измена закона Вакифлару је поднето око 1.500 захтева за повраћај имовине, док је враћена имовина сразмерно мала у односу на ону која је одузимана деценијама, а сама могућност да заједницама поново буде одузето земљиште уноси несигурност.

Даље, раст броја верника у Цариграду учинио је да постојеће богомоље нису довољне за њихове потребе, па је последњих неколико година покренуто и питање коришћења стarih верских објеката. Јермени су тако у присуству неколико хиљада верника вршили службе у хиљаду година старој Цркви Акдамар на језеру Ван, али под полицијском заштитом. У контексту ових догађаја одређени број криптојерме-

на почeo је да користи своја првобитна имена и јавно исповеда хришћанство. Такође је поново у октобру 2011. освештана јерменска Црква Светог Гирагоса у Ди-кранакерту (Дијарбакир), за чију обнову је општина дала трећину новца, док су у случају осталих обновљених богомоља радови углавном финансирали кроз до-приносе заједница, прилоге и из неких европских фондова, али не и уз буџетску подршку. Ипак, треба напоменути да и поред ових појединачних помака, власти још увек контролишу приступ објектима и њихову употребу.

Самоуправа верских заједница и питање школовања

Друго важно питање тиче се унутрашње управе самом заједници. Непостојање јасно одређених процедура за избор верских вођа немусиманских заједница нарочито је дошло до изражaja у новије време по питању замене садашњег веома болесног патријарха Јерменске апостолске цркве Мезропа II Мутафјана. Одбијање власти да подрже избор за новог патријарха и наметање новина (именовање патријарховог генералног викара), довело је, уз друге већ постојеће проблеме, до свеопште кризе унутар заједнице. Иначе, турске власти не признају титулу „јерменски патријарх Константинопоља“ коју Јерменска апостолска црква користи за свог верског вођу.

Опстанак јерменске заједнице умногоме је угрожен због немогућности школовања свештенства и забраном свештенослужења лица која нису турски држављани, а школовали су се ван Турске. Тако Јерменска апостолска црква, због непостојања богословске школе у земљи, има само 26 свештеника. Ова заједница је своје свештенство некада школовала у Богословији Светог крста у Тибреванку, све до 1967. године, када је затворена под изговором да не-

ма довољан број ученика за ваљан рад. Због овога је јерменски патријарх 2008. године дао предлог да се отвори одсек за образовање свештенства у оквиру универзитета, на који уопште није ни одговорено.

Додатна потешкоћа у области образовања за Јермене је немогућност да образују свој подмладак у складу са својим верским убеђењима и на свом језику, као и искривљено представљање њиховог наслеђа у школским уџбеницима. Упркос неким променама, и даље постоје прописи који отежавају да се деца упишу у јерменске школе, што постепено води ка њиховом гашењу. Друга врста проблема је она са којом се суочавају деца (око 12.000) јерменских радника који привремено бораве у Турској. Њима није било дозвољено да похађају мањинске школе, али је након залагања Министарства образовања септембра 2011. године једном броју деце то ипак омогућено.

Друштвена клима и положај верских мањина

Чињеница да је турска влада начинила известан помак у питањима имовине и образовања није значајно утицала на систематске уставне и законске промене које би спречиле угрожавање права и слобода припадника јерменске заједнице суочених са друштвеној дискриминацијом, а повремено и са насиљем. Упркос каквим-таквим напорима власти да

им се промени положај, у медијима су често присутни стереотипни извештаји о хришћанима, који по правилу претходе трагичним догађајима, а слично се изражавају и представници власти. Најпознатији пример је убиство јерменског новинара Хранта Динка 2007. године у Цариграду, које је извршено врло кратко након приказивања документарног филма у коме је он критиковао турско порицање геноцида над Јерменима. Због свега овога хришћани су приморани да буду много уздржани и понашају се као да живе у некој врсти гета.

Додатну неизвесност уноси и чињеница да владајућа Партија правде и развоја (АКП) у последњих неколико година све више заговара конзервативније политичке ставове. Како је од 2011. године у жижи политичког живота Турске и доношење новог устава, остаје да се види како ће се то одразити на стваран положај мањина, и да ли ће Турска у потпуности испуњавати све међународне обавезе које је преузела.

– Како нас је видео и заволео Швајцарац Рајс (29. део) –

Пријатељске везе Француза и Срба

Антоније Ђурић

– Разарачи штитили транспорт српских трупа –

Кад стари српски ратници, већ добро проређени, на измаку живота, али још крепког хода и доброг памћења, изговоре именицу Француска – они помисле на адмирала Гепрата. Помисле, истовремено, на генерала и почасног војводу Франше д'Епереа, на маршала Жофра, генерала Сараја, генерала Транијеа, на адмирала Лаказа, на Клемансона, на француске војнике који су се раме уз раме на Солунском фронту витешки борили за слободу српске отаџбине.

Помисле и на великог француског песника Ламартина.

Ове личности васкрсавају у њиховој машти кад прођу улицама које носе њихова имена или застану пред споменицима, подигнутим у Београду и другим градовима Србије у славу њиховог имена и дела.

Кад данас додирну своје малаксало срце, српски ратници кажу: „Овде је Француска!“

Француска је у њиховом срцу и срцима њихових потомака.

Историја, додуше, бележи присне везе Француза и Срба још из нашег раног средњег века, када је први крсташки поход у Свету земљу водио преко српских земаља и када се гроф Ремон од Тулузе сусрео са краљем Бодијном у Скадру. Гроф је том приликом утврдио побратимство са српским краљем и обилато га даривао да би се измучена француска војска могла без опасности на његовом подручју снабдети потребним намирницама.

Разноврсне везе два народа

И други крсташки поход, под вођством француског краља Луја VII, прошао је опет кроз Србију 1147. године. Јелена Анжујска, у близком сродству са француским краљевском династијом Анжу, жена српског краља Уроша I, подарила нам је у том браку највеће задужбине, српске краљеве Драгутине и Милутина. Краљица Јелена је српском народу подарила и јед-

ну велелепну задужбину – Грађац, недалеко од Студенице, на скровитом месту. (Задужбина је у наше доба обновљена захваљујући и финансијској помоћи Француза и Срба у Паризу – прим. А. Ђ.).

Уопште, веома су богате и разноврсне везе два народа, француског и српског. О томе неком другом приликом, пошто се овде позабавимо човеком кога су изнемогли српски војници и рањеници, упућени у северну Африку, у Бизерту, да се тамо опораве после албанске голготе – просто обожавали. Његово име је: Емило Гепрат, адмирал француске средоземне флоте.

Француски морнари и официри просто су се уткривали ко ће више помоћи и љубазности да укаже српским херојима у дроњцима, који су више личили на авети него на војнике, оне јунаке са Цера, Дрине, Колубаре, Мачковог камена, са обала Саве и Дунава.

У северној Африци, пред Бизертом, ову лађу је дочекао чи-

тав конвој француских ратних бродова, указујући тиме најдубље поштовање српским ратницима. Француски морнари и официри кликали су: „Живела Србија! Живели српски јунаци!“

Праћени ратним бродовима, српски војници су се искрцали

у бизерском пристаништу, где их је дочекао командант француске средоземне флоте адмирал Гепрат. Он им је пожелео добродошлицу, истичући њихову натчовечанску храброст, издржљивост и беспримерну верност својим савезницима, уве-

равајући их да ће се брзо опоравити и вратити на бојиште, како би ослободили своју отаџбину.

— наставиће се —

Мач преог ногама сељанке

Бизерта, град и лука у северној Африци, где су изнемогле српске трупе нашле уточиште после невиђених патњи и искушења у врлетима негостољубиве Албаније, на чијим се стазама умирало од глади и зиме, али и од ножа у леђа и метка испаљеног иза бусије, упамћени су по величанственом дочеку који је приређен изгнаницима из отаџбине.

Сваки транспорт дочекан је војном музиком, лепршањем српских и француских тробојки. На челу француске морнарице и масе света стајао је адмирал Гепрат. Тако је дочекан и први транспорт, у коме су, поред војника и избеглица, међу којима је било највише жена и деце, једва корачали питомци подофицирске школе, њих нешто више од четири стотине. Тачно половина ових младића, још невичних пушки и ратним вештинама, поумираја је уз пут...

Кад је на јарболу маса света угледала плаву заставу са жутим кругом, знаком заразе и смрти, разбежала се. Француска војна музика, беспрекорно одевена у свечане униформе, која је била постројена на обали, није могла да одсвира ни један једини акорд. Видећи дечаке у дроњцима, босе, искрвављених ногу, војни музичари су занемели. А желели су свим срцем да их дочекају маршом, војнички, да им укажу највећу почаст... Свака врста музике над њиховом судбином изгледала би као грех.

Али, упркос свом изгледу, који је могао да изазове сажаљење, упркос изнемогlostи, дроњцима и босим ногама, војници и питомци су желели да поздраве адмирала Гепрата и његову војну музику, па су поред њих прошли – маршевим кораком! Између њих скривена у строју, корачала је и једна жена, сељанка. Адмираловом оку не измиче да војници и официри ову жену крију од погледа, заклањајући је својим телима. Чим је настao предах, адмирал је затражио објашњење.

– Господине адмирале – рече му један капетан на француском – ова млада жена је наша дубока патња. Зато је кријемо...

– Не разумем – узврати адмирал.

– Њу је, господине адмирале, у Мачви силовала чета аустроугарских војника и она сада носи плод непријатеља – одговорио је српски капетан, једва уздржавајући сузе.

Тог часа дододило се нешто што је до суза гануло све српске војнике и официре, све оне питомце у дроњцима, и све оне грађане који су се били окупили да поздраве представнике малог, али витешког народа, о чијим су борбама и патњама доста знали захваљујући листовима који су доносили репортаже са бојишта у Србији. Адмирал Гепрат учинио је гест који нико није могао да очекује: отпасао је свој мач, пришао несрећној жени и положио га пред њене ноге у знак најдубљег поштовања према њој и народу коме припада.

Носио је Орден Карађорђеве звезде и Белог орла с маћевима:
Гепрат са својим морнарима (фото: wikipedia.org)

– Пре сто година –

Ускрс 1915. године

Живорад Јанковић

„Срби никад не виде ствари онаквим какве јесу, него увек боље или горе него што јесу. За време рата код њих је огромну улогу играло расположење...“

И поред очигледних и јасних успеха и бројних честитки српској војсци, признања овакве врсте из спољног света се ипак ретко чују: „Од свих савезника само је Србија отерала непријатеља са свог земљишта. Њена је заслуга да је задала тежак ударац угледу Аустрије, да је привезала за своју границу огромну непријатељску снагу, која би иначе била употребљена на другој страни противу кога другог од савезника, пресекла везу Аустрије са Солуном и Немачке са Цариградом и малом Азијом и да се пресекло дотирање ратног материјала и војника Турској. Србију треба поштовати како из разлога политичких тако и из разлога човечности, треба је потпомоћи због њене стварне вредности као и због тога што се она бори за ослобођење... Храбра Србија била је брана аустријско-немачкој сили и без те бране та сила се могла данас простирати до Дарданела и Србија је учинила услугу чија се вредност не може проценити.“

Већина савезника је на „другој страни“ и замера што Србија на водно избегава обавезе ратовања. Према Ж. Павловићу: „Војни изасланици наших савезника наваљивали су да офанзива отпочне што пре и у том смислу чинили су и корак корпоративно код наше Врховне Команде.“ Бројке су јаче од хемијских формулa које говоре универзалним језиком, а опет оне за поједине, и то на страни „савезника“, као да не значе ништа. На пла-

Крвав Ускрс у Подгорици.

Страховит злочин аустријских авиона. — Само мртвих има потпуно.

Цетиње, 25 марта.

Прекјуче, 23 марта, којасмо са, око 4 и по часу по подне, над Подгорицом аустријски аероплан и бацмо на са-рош 7 бомби које су, уз страшовито дејство, експлодирале. На главном тргу и жештвенику, где је забор свечаног дана било много људи.

Три су љуђе, из која су паде бомбе разрушено, а густа гемала снага је разнесена. Записниц је трајно најмишљаје место које ће донети више жртава. На месту је остало 12 мртвих и 57 рањених тешко, међу којима и деца. За кратко време поднегла су ранама још три лица. Много их је уникамено а поједини су упра-раскомадани тако да је тешко утврдити идентичност.

Једна женка је, у моменту пада је убијена, роди-ла мртво дете.

Његово Величаштво Краљ, осећајући с народом са- бол ове насртве и вишућа вео подала аустријских алико-ваци, који жуљчи масакрирају жирно становништво, обимао је, у првији чланови краљевске славе, жестка и породничка жртва.

Попледа да је подгоричка катастрофа највећа ко броју жртава и јевтинистична вео тога што у овом рату ни један аероплан ниве није оставио толико креи и рушеши као што је оставио седе.

и да су плаћене високом ценом 1:1,5. Ко је „спреман“ на такве жртве може и да се нада успеху... Подразумева се кад је реч о одбра-ни свог добро познатог простора. Милионски потенцијал српских савезника, у људству са потпуном од-говарајућим опремом, „понижава“ се ако успех свог ратовања доводи у зависност од (не)учешћа и садеј-

ства неколико десетина хиљада тифусних реконвалесцената, који чине претежни део српске војске.

Главна помоћ се очекивала и по могућству редовно стизала из Русије, често и у ономе у чему су и сами Руси оскудевали. „Срамота нас је, али морамо опет молити владу Русије да нам Дунавом пошаље...“ Стога српски изасланик из Русије поручује: „Ми не можемо тражити од Русије да учини за нас више него што хоће и може нити имамо право љутити се на њу... Чувати се треба да Русији не будемо досадни.“ Види се како се понекад и „Бајо“ забуни... Докле иде зависност од руске помоћи казује и то да тек у јуну месецу Скупштина одлучује да није потребно да им се шаље сено за стоку. Ипак, тешко је схватити да пространа Русија, коју временене непогоде не могу никад да угрозе у толикој мери као неке мале земље, нема довољно ни сена ни сламе. Затим, на стално тражење брашна, кога такође Русија нема довољно, у прилици је да пошаље шећера, више него што се тражи. Отуда и по ондашњим новинама често има речи о шећеру.

Срби ће живети у убеђењу да преко својих новина сазнају шта се забива на фронтовима широм Европе (Источни, Западни, Кавкашки, Дарданели...), па и о томе нереално, очекиваће скоро пад Немачке и огромни успех Русије, а онда све даље у том смеру. Колико га погађа што наилази само по изузетку на вести из своје земље. По грубој процени 4/5 текстова односе се на забивања ван земље, а тек 1/5 говори о унутрашњим невољама. Помиње се скупоћа која је пре и више покриће за осиромашење. Мало је вести о раду.

Поред све опрезности, због строге цензуре срећу се „белине“: „Код нас у Београду не сме се писати ни о томе шта све изаже у Српским новинама или у нишким листовима.“

Избијањем рата већина периодичних публикација престаје да излази. Неке ће касније успевати да се привремено појаве у Нишу или у Београду. Ако је било тешко њихо-

Наредба Обр. 12507 Врховног Команданта за сву војску за 4. април 1915. Џ. у Крагујевцу

„Христос Воскресе Јунаци! У освите васкрса Велике Србије, Ја вас на данашњи дан поздрављам са: Христос Воскресе! и жељом да са успехом и славом завршимо велико започето дело на остварењу Србинових идеала. Јунаци! Сећајући се данас страдања Богочовека за спас човечанства, сећајући се великих жртава српског народа за уједињење и спас целокупног Српства и Словенства, будимо истрајни у раду до краја, будимо достојни потомци славних предака и дичних другова палих за свету ствар, за сјај и величину Отаџбине. Нека успомена на све то, на данашњи дан изазове у срцима свију Срба осећаје дивљења и поштовања према њиховим делима и даде нам подстрека и снаге, да победимо непријатеља слободе и непријатеља имена српског. Ово нека данас улије српском народу снаге и моћи, да патње и невоље овог страшног и наметнутог рата мушки и јуначки подноси. Јунаци, с вером у све ово, Ја данас кличем: Да живи Српски Народ и његова храбра војска!

Александар с. р.

во покретање и одржавање, још је теже било њихово очување кроз потоњи рат, окупацију. Стога не чуди да се више тадашње штампе може наћи ван земље него по домаћим збиркама. Због смене календара у службеној употреби, до које долази у времену између свршетка рата кад се рачунало по старом и година кад се пишу сећања, код неких аутора долази до појаве грешака.

Социјалисти на свом скупу у Софији одржаном у фебруару осуђују само Србију због рата. Лапчевић у име свог народа прима „резолуцију тога митинга у којој се Србија обасипа клеветама какве могу измислити само наши заклети непријатељи“. Ту се каже: „Балкански рат је бацио балканске народе још у веће ропство но што су били под турском владавином... Српска буржоазија са својом великосрпском националистичком политиком гура српски народ у нови још страшнији рат са завојевачким аустријским империјализмом... Рат се не води за слободу и одбрану народа већ за завојевање туђих земаља.“ Лапчевић је тад и народни посланик, а таква резолуција могла би се саста-

вити и била би поздрављена и у самом Бечу. Они представници исте партије из других већих народа, па и оних који су почели рат, били су „еластични“ и брзо су се сврстали уз владе својих држава и гласају за ратне кредите. „Немачки социјалистички посланици су 4. августа 1914. године гласали у парламенту за ратне кредите“, а њихове новине су тај став подржале. Лапчевићу то не смета да и у Скупштини каже како се бори против шовинизма свуда „а у првом реду шовинизма српскога“.

Поводом оваквих и сличних иступа Пашић је одговарао да су то замисли „које ко зна кад ће се остварити... за сад те идеје не налазе одзива... ни код једног народа. Огромна већина (балканских) народа је против (федералног) уређења. То су жеље по којима једна држава не може да се управља кад су сви други остали народи на Балкану против тога“.

Према руском изасланiku у Србији Г. М. Трубецком „Срби никад не виде ствари онаквим какве јесу, него увек боље или горе него што јесу. За време рата код њих је ➔

огромну улогу играло расположење... Убеђени у беспоговорну надмоћ своје културе, склони оптимизму, затварали су очи пред тешкотврдима рата.“ Доста од тога осећа се и кроз тадашњу српску штампу.

Сиротиња мале балканске ратом исцрпљене државе овде је као анахронизам. Да би се ухватио корак са временом иде се на „прескок“. Земља је скоро без икакве моторизације а труди се да се снабде „аеропланима“ (како се онда говорило). Неопходни превоз од железничке до места чувања врши се сточним запрегама. Недостаје читав један слој у развоју државе, ако се она упореди са савезницима: „Да се одреди потребна запрега аероплана до искрцне станице, како би се аероплани могли одмах пренети до аеродрома... За авијатику да се одреди довољно коња.“ Живот се одвија као смеша далеко старог и понечег новог. Тек у пролеће 1915. године Србија нешто покушава да помери према бољем. Набавља из Америке војна возила и то стога што железница не може све да превезе. Ту не престаје зависност од спољног света. Планирана возила не би имао ко да вози, те се стога од Француске тражи 120 возача.

У тој земљи и у таквим приликама – „возови се крећу без светла, увек препуних купеа и веома споро. Уз ово, на станицама се не може добити било какво освежење. Ужасно путовање.“ Одлука да вагони буду осветљени представља важну вест и за новине. Било је то касно пролеће кад су ноћи најкраће, па толики „уступак“ власти у давању погодности путницима и нема значаја.

И поред затијша, земља је у рату и стицајем околности „децентрализована“, пошто је Београд као дотадашња престоница на самој граници и изложен је дејству аустријске артиљерије. На први дан Ускрса служило се на „Савинцу“, на други у Вазнесењској, а на трећи у Топчидерској цркви. Влада се налази у Нишу, а Врховна команда

Епископ нишки Доситеј (Васић), касније први Митрополит загребачки (фото: Википедија)

у Крагујевцу. Краљ Петар и престолонаследник Александар празник су провели у Врњачкој Бањи.

Србија тада има мало епископа. Земља има 8 епархија, од којих су три упражњене – Жичка смрђу Епископа Саве Дечанца; Тимочка повлачењем Епископа Мелентија у Свету Гору и Призренска изнуђеном оставком Нићифора Перећана. Најчешће се наилази на помен Епископа нишког Доситеја код кога је избегли Митрополит београдски. „Живео је у малој каменој кући покривеној ћерамидом. Испред је била омања башта коју је свакодневно одржавао овај још млад отац. Епископ Доситеј имао је 35 г., његови родитељи били су сасвим обични људи, можда и сељаци.“

Представник скоро још увек феудалне Русије кнез Г. И. Трубецки са неверицом прима оно што је у малој Србији такорећи редовна појава. Сем неког изузетка, сви српски епископи, министри и генерали су сељачки синови.

Одсуство класних разлика опажају сви странци тог времена и то је прво што запише: „Сељанке и барабар са њима војници, чиновници, официри и жене из свих сталежа...“

Појам културе се данас често користи; међутим, добро би било расветлити га и указати на све његове облике и пројаве. При сагледавању било ког друштва, скупине, групације, маргиналне, локалне, супкултурне... неопходно је упознавање са овим појмом јер кроз његово разумевање лакше можемо одредити и матрицу одређене групације. Такође, улога и функција културе у друштву очитава се у процесима идентитета, социјализације и институционализације друштва.

Култура је једна од најбитнијих карактеристика човека и друштва. Она је веома сложена категорија, и може се дефинисати на више различитих начина и од стране различитих наука и дисциплина (етнологије и антропологије, филозофије, историје, психологије...). Култура се посматра у односу на друштвену средину, као и у њеној узајамној интеракцији. Данас су бројне њене дефиниције међу теоретичарима друштвених дисциплина и није лако издвојити једну за пример, а амерички социолози Кребер и Клукхон (A. L. Kroeber и Clyde Kluckhohn) су чак издвојили 257 различитих дефиниција. Заправо, при разматрању овог појма требало би имати један интегрални приступ. При дефинисању неопходно је узети у обзир све њене елементе као и превазиђи све недостатке. Одређене дисциплине имају фокус на материјалној, док друге на духовној или симболичкој култури, међутим, међусобно преплитање је неминовно у контексту овог феномена.

Термин култура је латинског порекла, и долази од глагола *colere*, што значи обраћивати, неговати, узгајати, настањивати, штитити. Овај термин је први употребио римски филозоф

Култура

Саша Велимир

Савремена глобална дешавања неминовно нас терају на један холистички приступ сагледавања света. Овакав приступ би требало да се пројављује у оквиру различитих сегмената, а поготово је значајан у сфери културе, социјалним и економским аспектима развоја мултикултуралних друштава.

Цицерон, и првобитно значење је било везано за обраду поља, што је говорило о човековој истинској везаности за природу, док је временом почело да означава све више културу духа, у контексту образовања и *obrage духа*.

Феномен културе

Култура као единствен и сложен феномен је веома широк појам. „У најширем контексту поимања означава целокупна људска достигнућа. Укључује у себе све начине људске активности и све форме друштвеног живота. Обухвата целокупно људско знање и начине понашања, и све тековине које је човек произвео својом материјалном и духовном делатношћу. Ту спадају и сва духовна и материјална стваралаштва, заправо све оно што није гола и сирова природа, све оно што је човек преобразио својом свесном делатношћу спада у културу. Укратко, културу чине сви предмети и духовна добра која је човек створио у својој историјско-друштвеној пракси.“

Димензије културе

Култура има своју стваралачку и своју репродуктивну ди-

мензију. Материјалне и духовне творевине које се преносе унутар људског друштва у простору и времену, и посредством којих човек задовољава своје потребе, чине заправо културу једног друштва. Са развојем друштва, поделом на физички и умни рад, у почетку јединствени људски рад, цепа се на материјалну и духовну производњу, и управо на тај начин настаје и она класична подела на материјалну и духовну културу. Материјални аспекти су творевине (објекти, симболи и технологије), све оно што су људи створили за живота у датом контексту а има значај и значење за њих. Ту спадају сви предмети – од оних за свакодневну употребу, до великих грађевина као што су римски аквадукти, египатске пирамиде, савремени облакодери, мостови, фабрике, машине, саобраћајнице модерних метропола... Док под духовним културним творевинама подразумевамо друштвену свест. Тековине умне делатности човека од најранијих времена до данас. Под тим се пре свега мисли на средство споразумевања – језик, веровања (религија, магија, митологија), идеје и сазнања (филозофска и научна), вредности, прави-

ла и норме понашања (обичаји, морал и право), уметност (културно стваралаштво), васпитање и образовање, навике... Култура се тумачи још као и својеврсна синтеза целокупног досадашњег рада човека, историјски променљива и динамична појава.

Одређење културе

Још једну од значајних дефиниција културе бисмо могли да издвојимо: „Култура је целокупно наслеђе неке групе људи, то јест научени образац мишљења, осећања и деловања неке групе, заједнице или друштва, као и израз тих образаца у материјалним објектима.“ Као што видимо, бројна су тумачења датог појма која одражавају разне теорије за разумевање и критеријуме за вредновање људске делатности. Међутим, чињеница је да свака култура има своја обележја и у основи се темељи на симболима.

Људи помоћу ње у истом друштву деле заједничко понашање и начин размишљања. Она се стиче, што значи да се учи током живота. „Као што се наслеђују биолошки фактори, исто тако се култура наслеђује кроз друштво.“ За њу можемо рећи и да је при-

Култура је једна од најбитнијих карактеристика човека и друштва. Она је веома сложена категорија, и може се дефинисати на више различитих начина и од стране различитих наука и дисциплина. Култура се посматра у односу на друштвену средину, као и у њеној узајамној интеракцији.

лагодљива, као и кумулативна појава, и то је заправо једна он њених веома значајних функција. Преношење културних добара и вредности на појединце и групе, са генерације на генерацију, са колена на колено.

„Култура је као друштвена појава слојевита и у класном друштву детерминисана. Тако, поред поделе културе на материјалну и духовну, као последицу класне поделе рада на умни и физички рад, постоји и подела културе на: народну, масовну и врхунску.“ Осим општег појма културе, дефинишу се и специфичне поједине друштвене групе које називамо поткултурама или супкултурама. Наравно, под културом се често описују и стилови живота и друштвеног понашања у географској и историјској перспективи. Постоје још и друге бројне разлике при поимању културе, од националне, класне, професионалне... културе, као и многих других фактора који могу бити специфичности чији су носиоци поједини делови човечанства. Поткултуре се могу класификовати према различитим критеријумима, од језика, уметности, науке, моде, религије, спорта... у односу на временску димензију, античка, средњовековна, ренесансна... у односу

Разгледница са зградом Управе фондова саграђеном 1903. године (данашњом зградом Народног музеја) (фото: narodnimuzej.rs)

на друштвене носиоце, омладинска, сеоска, градска, радничка, источњачка, медитеранска, колонијалистичка... култура.

Савремени концепти

Многи данас под појмом културе подразумевају неке елитне ствари, високу моду, музејску уметност, класичну музику, стога реч културан означава људе који знају о тим активностима или учествују у њима. Из тога се закључује да је класична музика отменија и значајнија од традиционалне музике Аборицина или панк музике. И људи који верују у овакав концепт културе сматрају да не постоје одвојене и засебне културе, са својим властитим вредностима и логиком. Заправо они користе само један стандард којим се све групе могу објаснити. На основу оваквог мишљења сматра се да свако ко има другачије обичаје се поима као некултуран због своје различите културе. Стога су се људи са недостатком културе често чинили природнијим. Данас је овакво поимање одбачено, поготово у научним круговима, сматра се застарелим и неприхватљивим, заправо признају да су неелитне културе једнако културне као и елитне, само са културне на различит начин.

Поред антрополошких истраживања, феномен културе почиње све више да се анализира и развија пред крај XX века. Све више је фокус на супкултурама у капиталистичким друштвима. У ствари у већим друштвима често постоје висококонтрастне вредности и конвенције, и заправо термин супкултура се користи да означи културне делове већих друштава. Њих најчешће карактеришемо као групације које изазивају процесе отпора и доминације. Иначе, све већа пажња у оквиру оваквих врста истраживања усмерава се на проучавање потрошних добара, као што су мода, уметност, књижевност... И због разликовања високе и ниске културе из XVIII и XIX века, које се чинило неприкладно за приписивање масовној производњи и масовној тржишној потрошњи добра, које културна истраживања анализирају, научници се окрећу термину популарна култура. Укључују се у сферу интересовања све више популарна и поп култура, које су намењене искључиво за масе или производњу и потрошњу неелитних људи.

Историјски пресек

Кроз историју појам културе се различито тумачио. Тако

Зграда Народног музеја 2012. године
(фото: narodnimuzej.rs)

нпр. током романтизма у Немачкој развијен је свеобухватан појам културе и представљао је начин размишљања, различит и неупоредив поглед на свет, и пре свега обележје етичке групе. Поприлично је био доминантан и правио је разлике између цивилизованих и примитивних култура. Такво поимање културе одражава неједнакост унутар европских друштава и колонијалних делова света. Стога се изводи закључак да су неке земље цивилизованије у односу на неке друге, као што су и неки људи културнији од других, што је потпуно нетачно.

Пред крај XIX века, појам културе су антрополози проширили на широку разноликост друштава. Кроз развој антрополошке дисциплине овај појам се различито разматрао и тумачио. Од постмодернистичких теорија, култура се не сагледава више као затворен систем идеја, симбола и значења, и више не представља чувара одређеног стила живота (традицију) одређеног народа или друштвених група. Традиционално схватање је та кво да су различитости а приори укорењене, и да је за откривање заједничких вредности различитих култура неопходно понасоб растумачити вишеслојне

структуре, функције, значења, симbole сваке од њих.

Културолошке промене

Култура је у сваком случају кодирана симболима, а промене су њен неизбежан део. Културолошке промене могу бити резултат иновација, открића и проналазака, затим изазване околином и бројним другим унутрашњим утицајима, као и додирањем са другом културом. Одређене појмове је неминовно појаснити зато што су у близкој вези са феноменом културе.

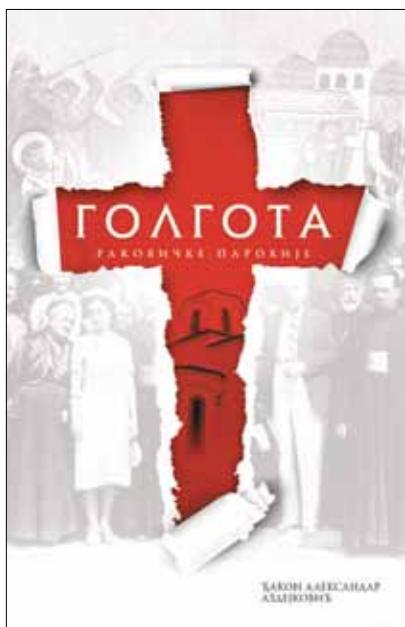
Наиме, наметање културних творевина другима назива се акултурација, и она је најуочљивија на примерима колонизације (када у додиру са другом културом губимо своја изворна обележја и преузимамо туђа). А сродни процеси на индивидуалном нивоу су асимилација и транскултурација. Учење од других култура или њихово посуђивање назива се транскултурацијом. Чињеница је да су кроз свој развој сва људска друштва учествовала у свим овим процесима које сам споменула. Такође, значајан појам који морамо споменути је и културни релативизам. Он подразумева сагле-

Култура је кодирана симболима, а промене су њен неизбежан део. Културолошке промене могу бити резултат иновација, открића и проналазака, затим изазване околином и бројним другим унутрашњим утицајима, као и додирањем са другом културом.

давање одређене културе управо из угla te исте културе. И оно што је кључ таквог разматрања је питање каква је нпр. улога нечега у животу тог друштва, а не да ли је то морално или не.

Вишезначност културе

Кроз пређашњи материјал видели смо да култура као друштвени феномен у себи садржи више разних компоненти и функција, као и да је изразито сложена и вишезначна. Антропологија је данас виде као сложену мрежу променљивих образаца који повезују људе у различитим ситуацијама и друштвеним формацијама различитих основа. И управо на основу оваквог приступа, било која група може изградити свој властити културни идентитет. Из овога следи да савремени научници одбацију појам културе као ограничен. Заправо, колико год друштва била хетерогена, не постоји јединствен културни састав, и ти хетерогени елементи морају се разумети у облику мултикултуралног друштва, јер у њима данас и живимо.

Александар Аздејковић

Голгота Раковичке парохије – страдање свештеника и парохијана од октобра 1944. до марта 1945. године

Београд; [Стари Бановци] :
Бернар, 2014.
286 стр. : фотографије, факс. ; 20 см
ISBN 978-86-87993-88-4

Мораши узеши свој крст и носиши га као твој Учиштељ... једини кључи за рај јесте крв твој сопственог живота.

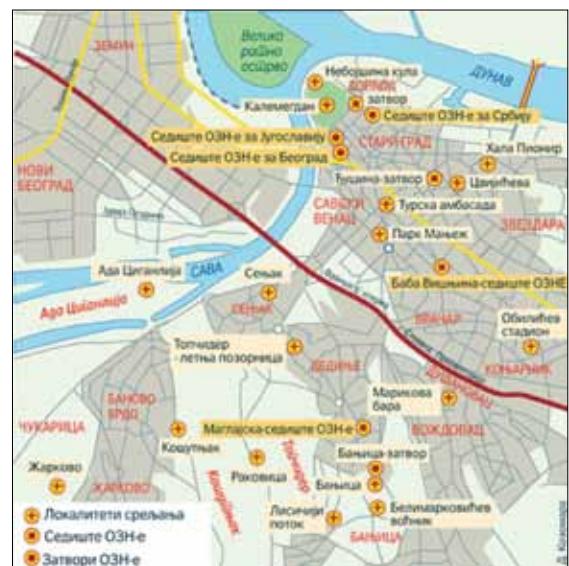
Тертулијан (160–240)

Са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја, у издању издавачке куће „Бернар“ изашла је књига *Голгота Раковичке парохије*, аутора Ђакона Александра Аздејковића. Ова збирка бројних сведочанстава породица и пријатеља страдалих одмах по ослобођењу Београда угледала је светло дана поводом 70 година од

мученичких страдања православних хришћана – угледних грађана, трговаца, индустријалаца, чиновника Државне железнице и Министарства саобраћаја, лекара, учитеља, ученика, студената и њиховог свештеника Недељка Стреличића у насељима Раковица, Кијево, Кнежевац и Кошутњак. У „дивљем чишћењу“ од октобра 1944. до маја 1945. године, које су спровели припадници Шесте личке дивизије и Осме црногорске бригаде, а на основу архивске грађе и изјава припадника ОЗН-е и КНОЈ-а, који су учествовали у ликвидацијама, а које се налазе у овој књизи, српска историографија је добила драгоцен прилог за проучавање једног од најмрачнијих периода у српској новијој историји. Њоме се скида један слој tame заборава и оставља сведочанство за будуће нараштаје у виду страшне опомене како се овакви злочини не би поновили.

„Голгота коју је тада (у Другом св. рату, прим. аут.) прошла Српска Црква са својим народом и даље је обавијена велом тајне. Понекад се чини као да потомци комунистичких злочинаца, сада са другачијом, или опет антихришћанском и антицрквеном идеологијом чине све да злочини њихових очева остану неоткривени и у тами заборава. Упркос томе ... откопавају се тајне гробнице у којима се налазе неопојане кости десетина хиљада мученика, убијених без суда и пресуде ... једно од таквих сведочанстава налази се у књизи која је пред нама“ – забележио је у прологу рецензент доц. др Владислав Пузовић.

„Зар су убијени само зато што су имали другачије мишљење?“, запитао се аутор, Ђакон Александар Аздејковић и посветио вишегодишњем трагалачком истраживању како би изнедрио *Голгота Раковичке парохије*. Овај зборник све-

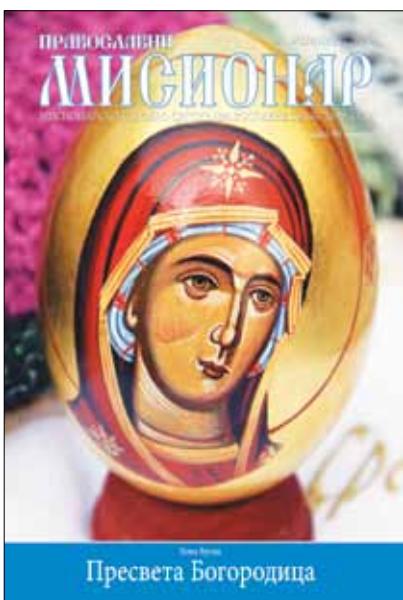
Карта масовних гробница у Београду

доочанства једног тешког, понекад неразумљивог времена, сачињен је од прикупљених изјава сведока или и освешћених који су у злоделима учествовали, каже даље аутор и на крају „Уводног слова“, наглашава да објављивање ових сведочанстава нема за циљ да се онима који су учествовали у злоделима суди и пресуђује. „Тај задатак нама хришћанима не приличи.“

Оваквим делима се постиже нешто више – наиме, страдали и њихов свештеник никада нису сарађивали са окупатором нити били противници свога народа или ослободилачке војске, али су били жигосани и својим потомцима оставили у аманет срамотну осуду: „Стрељан – Народни непријатељ – Лице означене као противник комунистичког режима.“

Захваљујући прикупљеним сведочанствима, оваквим књигама и напорима да се скине љага са многих мучки побијених „непријатеља“ доживели смо да се бар њихова имена забележе у историју српског народа и Цркве, као достојна помена. Виши суд у Београду је 28. јануара 2015. године прихватио захтев Српске православне ЦО Раковица при Храму Св. Апостола Вартоломеја и Варнаве у Раковици, Реч. број 641/13 да се свештеник Недељко Стреличић рехабилитује.

Олга Стојановић

Нови број часописа Православни мисионар (бр. 342)

Тема броја:
Пресвета Богородица

Почетком месеца априла 2015. године из штампе је изашао нови број часописа *Православни мисионар* (свеска 2 за 2015. г., бр. 342), посвећен Пресветој Богородици.

Нови број овог мисионарског гласила Српске Православне Цркве за младе својој публици у тематском делу доноси више чланака који се односе на православно поштовање Мајке Божије, за коју је речено да је „непресушна песма богословља“. У оквиру тематске целине налазе се чланци о приснодјевству Богородице, о Светој Гори као Богородичином врту, молењу родитеља Светог Саве Пресветој Богородици, о Успењу Пресв. Богородице, као и преводи богословских текстова о Мајци Божијој – са грчког, енглеског, руског и укrajинског језика – чији су аутори светогорски старци, о. Ц. А. Макгакин, Архиеп. Јован (Шаховскиј), Петар Паламарчук и Митр. Владимир (Сабодан). У оквиру тематског блока налази се и разговор са становником Богородичиног врта – Свете Горе – јеромонахом Доси-

тејем (Радивојевићем), сабратом манастира Хиландар.

У новом броју читаоци такође могу наћи и друге текстове који се баве докматским и библијским темама: нови број отварају два светоотаџка текста о Васкрсењу Христовом – из пера Св. Теофана Затворника и Св. Никодима Светогорца, а за њима следи разматрање на 107. псалам Св. Јована Златоустог. О литургијској проблематици празника Сретења пише о. Александар Јевтић, а у редовној рубрици о атеизму ставове познатог заговорника атеизма Ричарда Докинса анализира и побија А. Милојков.

У новом броју налазе се и текстови о многодетним хришћанским породицама, чудотворној снази молитве итд.

Уз то, овај број доноси и текстове на мисионарске теме – интервју са руским мисионарем свештеником Станиславом Распутином, а за њим текст о савременој православној мисији у електронским медијима.

Часопис се може купити у храмовима Српске Православне Цркве, а о начину претплате можете се информисати преко адресе pretplata@spc.rs или на телефон +381 (0)11 3025 113.

М. Петровић

Свети Пајсије
Величковски

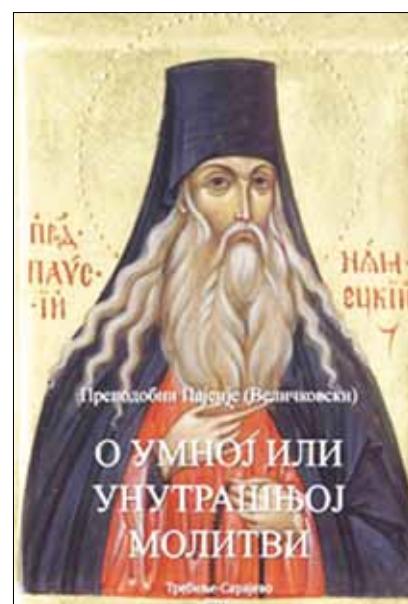
О умној или унутрашњој молитви

превео Слободан Продић

55 стр. ; 18 см

ISBN 978-99955-780-3-9

Издавачка делатност Епархије захумско-херцеговачке и при-

морске и Митрополије дабробосанске очевидно истрајава у намери да до наших читалаца долазе свакако важни наслови кроз чији се садржај можемо упознati са корисним поукама у процесу духовног узрастања.

Као својеврсна карика у већ започетом ланцу, а искрено се надамо да ће он бити богат карикама које се полако или сигурно настављају једна на другу, из штампе је изашао превод надалеко чуvenог *Свијетка* Преподобног Пајсија (Величковског). Ово дело, о коме је заиста дољно споменути само то да је било, јесте и биће неизоставни приручник свакоме ко жeli да се упозна са умном молитвом, својим небројеним издањима на руском али и на другим језицима, одавно је пројавило своју важност у животима хришћана широм света.

Труд г. Слободана Продића да оно буде преведено и на српски језик, те благослов Његовог Преосвештенства Г. Григорија да тај превод буде и објављен као издање које је свакако доступно најширем кругу читалаца, јесте нешто што завређује нарочиту пажњу.

Извор: Информативна
служба СПЦ / spc.srbska.com

Најраспрострањеније научно издање Св. Писма Новог Завета на свету

American Bible Society;
United Bible Societies.
Ed. by Barbara Aland...

The Greek New Testament

5., rev. ed. / prepared by the
Institute for New Testament
Textual Research, Münster /
Westphalia
Stuttgart : Dt. Bibelges., 2014
Kt. ; 20 cm + Beil. ([1] Faltbl.)
ISBN 978-3-438-05116-5

The Greek New Testament и његова историја

Novum Testamentum Graece има – заједно са *The Greek New Testament* – последњих деценија доминантну улогу у издавању и тумачењу текста Новог Завета. Грчки текст Новог Завета је основа за све преводе Светог Писма Новог Завета. Критички апарат је специјално припремљен и управљен ка потребама дотичног превода.

Почетак (од оснивања комитета до првог издања 1966. г.)

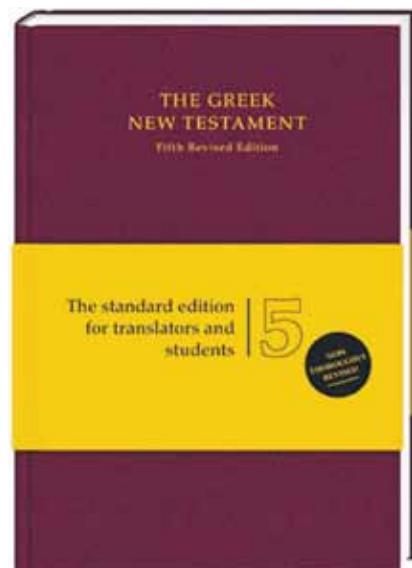
На иницијативу Америчког библијског друштва (American Bible Society), уз учешће Шкотског и Виртембершког библијског друштва, доцније и библијских друштава у Холандији и Енглеској, основан је 1955. г. научни комитет, надлежан одговоран за припреме издавања грчког текста Новог Завета. Чланови овог комитета су били: Курт Аланд, Метју Блек, Брус Мецгер и Алан Викгрен (Kurt Aland, Matthew Black, Bruce Metzger, Alan Wikgren).

Ова издања су вазда имала на уму само један циљ – потребе преводилаца Библије. Саобразно томе је 1966. г. изашло 1. издање са научним апаратом и варијантама за она места која су изразито нејасна/двојзначна или чији су превод и тумачење посебно значајни. При сваком новом упису у научни апарат преводиоцима је у виду једног система рангирања – Ranking System (A–D) – сигнализовано у којој је мери поуздан избор/опција у преводу основног текста. При томе се настојало да критички апарат текста буде допуњен и једним „апаратом за интерпункције“ (Interpunktions-Aparat), како би смисао текста био константан/инваријантан.

Следило је 2. издање 1975. г. Интензиван рад комитета је водио ка радикално прерађеном тексту 3. издања 1979. Односно, са додатком преиначеног индекса цитата (Index of Quotations) – оних цитата текста који се односе на Стари Завет. За ову иновацију је заслужно Одељење за превођење Америчког библијског друштва.

Године 1983. г. је следило је 3. прерађено издање, а 1994. г. је изашло 4. издање које је садржало и проширени „апарат интерпункције“, који је припремио један стручњак из Уједињених библијских друштава (United Bible Societies).

У јуну 2014. године је изашло 5. издање чија је подлога 4. издање Уједињених библијских друштава са значајним коректурама и проширењима. На пример – папируси 117–127 су ушли у критички апарат текста. При томе је при преводу посланица прибегнуто тзв. ECM приступу односно *Editio Critica Maior* који је већ у критичком истраживању текста примењен на 28. издању Nestle-Aland-a. Лектор научног издања Новог Завета у DBG (Deutsche

Bibelgesellschaft) др Флоријан Фос вели да је ово издање сродно са Nestle-Aland-овим издањем *Novum Testamentum Graece*. Оно нуди исти грчки текст, садржи, пак, сопствени критички апарат „чија је структура разумљивија но код Nestle-Aland-a“, тврди лектор др Фос.

Шта је то *Editio Critica Maior*?

Editio Critica Maior (ECM) документује историју грчког текста првог миленијума на основу најзначајнијих античких (старогрчких) рукописа, старих превода и новозаветних цитата у античкој хришћанској књижевности. Ова издања нуде информативна питања као што су: Како се текст мењао током историје и зашто? Како је неки текст реципиран у раном хришћанству? И изворни текст Библије је, у склопу са новим развијеним методама, реконструисан. Године 1997. су објављени фрагменти Посланица, а у међувремену су објављене Саборне посланице. Сада се припремају Дела апостолска, а у кооперацији са реномираним Међународним пројектом Новог Завета на грчком (International Greek New Testament Project) се припрема и Јеванђеље Светог Апостола и Евангелисте Јована. Планирано је да до 2030. г. *Editio Critica Maior* буде комплетно довршена. Овај пројекат материјално подржава Савез научних академија Немачке.

Проишођакон Зоран Андрић

ВАЉЕВО

Изложба „Ваљево 1914-1915. године – град болница“

Ратна болница у Ваљеву постала је симбол пожртвованости и хуманости током Првог светског рата. Ваљево је по свом положају и близини фронта у Великом рату био главни центар за пријем рањеника, избеглица, заробљеника и оболелих. Због лоших хигијенских услова појавио се и пегави тифус. Од децембра 1914. до маја 1915. године епидемија пегавог тифуса толико је узела маха да је цео град постао болница. Око девет и по хиљада жртава подлегло је последицама страшне епидемије пегавца. Поред српских лекара учествовале су медицинске мисије из више европских земаља и Америке. На страхоте Ваљевске болнице подсећа изложба Народног музеја у Ваљеву под називом „Ваљево 1914–1915. године – град болница“, која је отворена 2. априла.

„Изложба представља историографску причу о Ваљеву као граду болници и тежиште изложбе је на свим објектима где су биле смештене болнице, на самом историјском току догађања везаних за епидемију тифуса. Носећи експонати изложбе биће слика Надежде Петровић ‘Ваљевска болница’, хируршки прибор и амбијентална реконструкција болничког шатора из тог времена. Поред тога изложен је пуно разноврсног материјала из времена Првог светског рата“ – каже директор Народног музеја Ваљево др Владимир Кривошејев.

Изложба је посвећена свим жртвама, као и свима који су помогли да се епидемија победи, без

БИЈЕЉИНА

„Одигитрија“ отвара и уметничку радионицу

Након успешног деветогодишњег рада, Школа иконописа „Одигитрија“ Епархије зворничко-тузланске у Бијељини основала је и уметничку радионицу. Управа ове Школе у току марта и априла 2015. године расписала је конкурс за упис ученика на уметничку радионицу.

Идеја о уметничкој радионици настала је након успешног деветогодишњег рада Школе иконописа „Одигитрија“, као и због великог интересовања наших суграђана да изучавају и друге видове ликовног изражавања осим иконописа. Циљ рада ове уметничке радионице је преношење знања и вештина из цртања, сликања и моделовања на различитим нивоима у зависности од узраста, постојећег знања, талента и интересовања ученика.

Наставни план и програм прилагођен је узрасту ученика и обухвата три нивоа сложености: I ниво – од првог до петог разреда основне школе, II ниво – од петог до деветог разреда основне школе, и III ниво – средњошколски узраст и студенти (старији).

Управа „Одигитрије“ одлучила је да формира оваква три узрасна нивоа јер је проценила да највише заинтересованих кандидата има у овим животним добима. Уколико буде заинтересованих изнад ових старосних граница, који покажу таленат и жељу да га усавршавају, наставници ове школе оцениће и њихове радове и упутити их на одговарајући ниво.

Уколико наставници кроз уметничку радионицу утврде да ученик има изузетан таленат и интересовање за одређену област, имају зајдатак да га усмеравају и подстичу у том правцу, мимо постојећег наставног плана и програма. Управо због тога, ученици ће бити у прилици да на дан уписа приложе своје радове на процену и на основу те процене биће упућени на ниво који им највише одговара.

Наставу ће изводити стручни наставници у атељеу Школе иконописа „Одигитрија“, на другом спрату Тржног центра „Emporium“ у Бијељини, по два часа седмично.

За узраст од I до V разреда (I ниво) час ће трајати 60 минута, од V до IX разреда (II ниво) 90 минута, а за средњошколце и старије (III ниво) 120 минута. Управа „Одигитрије“ ускладиће време извођења наставе са обавезама ученика. Због велике заинтересованости за уметничку радионицу упис ученика трајаће до краја априла 2015. године.

Контакт телефони за све информације:

- +387 (0)65 875 574 – Бојана Ђекић, професор разредне наставе и ликовне културе
- +387 (0)65 781 708 – Јелена Поповић, мастер ликовни уметник
- +387 (0)65 321 053 – Кристијан Кубатлија, конзерватор
- +387 (0)65 858 532 – Зорана Вуковић, иконописац
- +387 (0)65 312 055 – Гордана Пачавра, иконописац

обзира на којој страни су ушли у рат, јер су се у Ваљеву сви они нашли у истим редовима и на заједничком задатку – у борби против страховите пошасти. Отварање

изложбе је уприличено поводом стогодишњице смрти сликарке Надежде Петровић, умрле у Ваљеву 3. априла 1915. године.

Извор: srpskatravel.com / Блиц ➔

НАУКА, УМЕТНОСТ, КУЛТУРА...

Маријана Пешровић

УЖИЦЕ

Изложба радова Владике Јустина

У четвртак, 12. марта, у Народном музеју Ужице, отворена је изложба „И у векове векова“, на којој су представљени уметнички радови Епископа жичког Г. Јустина. На отварању изложбе говорили су директор Народног музеја Ужице Никола Гогић, кустос музеја Драгана Обрадовић, протојереј Милић Драговић и градоначелник Ужица Тихомир Петковић, који је и отворио изложбу.

Велики број грађана Ужица и околних места дошао је да види уметничка дела Епископа Јустина. У отварању изложбе учествовао је ужички црквени хор „Св. Великомученик Георгије“ и чланови дечијег црквеног хора „Ђурђевак“. Градоначелник Ужица Тихомир Петковић је у дивном говору указао да су дуборезни радови Владике Јустина израз његове љубави према уметности и Богу и да ће сви који буду посматрали ову изложбу моћи то и да виде.

Његово Преосвештенство Епископ жички Господин Јустин више од три деценије бави се уметношћу – израдом дуборезних крстова и дрворезбарењем.

Извор: Епархија жичка

ДУБРОВНИК

Концерт Српског певачког друштва „Слога“

У склопу манифестације „Дани хришћанске културе“, у четвртак 26. марта 2015. године, у препуном Храму Св. Благовештења у Дубровнику, одржан је концерт Српског певачког друштва „Слога“ из Сарајева.

ЦАРИЧИН ГРАД Нова открића

Како преноси веб-сајт Епархије нишке, током овогодишњих великопосних дана дошло се до нових открића на локалитету Царичин град код Лебана. Наиме, на овом локалитету из шестог века, где је било већ откривено дванаест цркава, сада је откривено још неколико цркава. Након дојаве о открићу, свештеници из Бошњаца и Лебана нашли су се на локалитету и тамо затекли екипу стручњака из Аустрије – са Института „Лудвиг Болцман“ (<http://archpro.lbg.ac.at>) из Беча. То је тим који је радио на чуvenом локалитету Стоунхенџ (у Великој Британији), затим на истраживању древног римског војног логора у Карнунтуму (у Аустрији), као и на викиншким насељима у Норвешкој. Они раде са Римско-германским музејем из Мајнца у Немачкој, који сарађује са Археолошким институтом из Београда и г. Вујадином Иванишевићем.

Осим у Свињарици, оближњем селу где је пронађена црква, а обриси друге ће тек бити предмет истраживања, у атару села Штулац пронађена је велика тробродна базилика из 6. века са наосом, нартексом и великим атријумом. Ова грађевина дужине је 30 а ширине 15 метара и налази се у средишту утврђења, код гробља – тамо где се сада налази Црква Св. Илије с краја 19. века. Ово је највећи до сада откривени храм и једно од најзначајнијих открића.

По разгледању локалитета свештеници су отишли, да би исте вечери стигао нови резултат георадара који је тога дана снимao, а иначе је изум стручњака из Института „Лудвиг Болцман“. То је уређај који снима до дубине од 5 метара. Овим апаратом је током последњих истраживања на локалитету Царичин град откривено петнаестак нових грађевина. Вујадин Иванишевић, руководилац истраживања, рекао је да су у доњем граду пронађене још две цркве са различитим основама, рекавши да сва ова открића потпуно мењају слику Царичиног града и у исто време га постављају као светионик раног хришћанства не само на подручју Србије већ и Источног римског царства. „Све ово представља велики догађај за све нас“, рекао је господин Иванишевић.

Ово је била прва овогодишња кампања тима из Аустрије. Друга ће бити крајем јуна и почетком јула када ће се вршити редовна ископавања са тимом из Француске и Немачке, а трећа, ако буде било средстава, требало би да буде у новембру, када ће се стручњаци позабавити античким рударством испитујући масив око Леца, Царичиног града и Сијаринске Бање.

Царичин град (древна Јустинијана Прима (*Justiniana Prima*)), некада седиште древне Архиепископије налази се на 7 km од Лебана а 30 km од Лесковца. Овај археолошки локалитет из 6. века један је од највећих и најзначајнијих византијских градова у унутрашњости Балкана. Подигао га је велики византијски цар Јустинијан I (527–565), којем је околина Јустинијане била завичај.

Извор: Епархија нишка / eparhijaniska.rs

Хор, основан 1888. године, као прво сарајевско певачко друштво, данас броји четрдесетак чланова, активно учествује у бо-

гослужењима у сарајевским храмовима као и у другим храмовима Митрополије дабробосанске. Диригент хора је господин Сте-

фан Мојсиловић, магистар црквене музике.

Протојереј-ставрофор Стеван Ковачевић, парох дубровачки, захвалио се бискупу дубровачком монс. Мати Узинићу на дојаску, те је представио хор дубровачкој публици.

Изведене су бројне духовне композиције: „Сјемо, сјемо лики“ Захарија Орфелина, „Сербски киноник“, „Тебе појем“ Марка Таждевића, „Отче наш“ Рахмањинова, „Јединородни Сине“ Корнелија Станковића, „Достојно јест“ Петра Динева, „Аве верум“ Едварда Елгара, „Блажена, 1. гласа“ Мокрањца, те византијски, латински и српски напев вакшрњег тропара; као и световне песме: „Кад ја пођох на Бембашу“, „Коловођа“, „Оро се вије“, „Жубор вода жуборила“ и „Хумореска“.

На самом крају концерта, хор је отпевао „Вјечнаја памјат“ за погинуле у недавној авионској несрећи у француским Алпима.

Извор: Епархија захумско-херцеговачка

ТРЕБИЊЕ

Концерт у Саборном храму

Дана 30. марта 2015. године у Саборном храму Светог Преображења Господњег у Требињу заједно су одржали концерт хорови средњих музичких школа из Требиња и Невада Ситија из Калифорније. Концерту је присуствовао велики

број слушалаца, што је још једном показало значај одржавања оваквих догађаја. Узајамним даривањем поклона и речи захвалности гостију и домаћина, завршен је овај концерт са жељом да се ова традиција настави, јер је ово трећа година заредом да у Требињу наступају хорови из САД.

Извор: Епархија захумско-херцеговачка

ЛАЗАРЕВАЦ

Изложба икона

У петак, 20. марта 2015. године, са благословом Епископа шумадијског Г. Јована, у сарадњи Црквене општине Лазаревац и Центра за културу Лазаревац, у свечаној сали Парохијског дома у Лазаревцу отворена је изложба икона студената Високе школе Српске Православне Цркве за уметности и консервацију.

Изложбу је отворио свештеник Влада Димитријевић, захваливши се свима који су се потрудили да ова бројна и интересантна збирка икона буде доступна лазаревачкој публици. У име излагача публици се обратио доцент Милош Стевановић, асистент на Катедри за зидно сликарство, осврнувши се на историјат ове високошколске установе. Отварање изложбе употребни је пригодан културно-уметнички програм. На почетку је наступила мушка секција хора „Свети Димитрије“, предвођена протонамесником Владимиrom Стојковићем. Окупљенима су се представиле и ученице гимназије Мила Јовановић и Јелена Кнежевић, рецитујући песме познатих српских песника инспирисане нашим најлепшим иконама и фрескама.

Ово је трећа година заредом да се у Часном посту организује овакво дешавање са жељом да постане традиционално. Изложба је била отворена до 27. марта, и као и претходних година, била је едукативног карактера, јер су у простору свечане сале Парохијског дома веруочитељи држали часове верске наставе за ученике основних и средњих школа на тему „Смисао иконе“. Ова богата и вредна поставка омогућила је ученицима да сазнају више о историјском развоју иконе, различитим техникама сликања, и најважније – да се упознају са теологијом иконе.

Извор: Епархија шумадијска

БЕОГРАД

Ранохришћанска уметност

Изложба „Рана хришћанска уметност – мозаик, иконе и фреске“ отворена је 27. марта 2015. године у Атријуму Дома Војске Србије. Изложба је настала као плод сарадње Академије Српске Православне Цркве за уметности и консервацију и Медија центра „Одбрана“. Изложени радови и њихови аутори окупљени су овом приликом око специфичне идеје обнове једног заборављеног идентитета на обзору академског уметничког образовања – профила црквеног уметника, било да је његово поље деловања усмерено на стварање нових или на чување и обнову „старих“ уметничких дела под окриљем православне духовности.

Љубитељи фресака, икона и мозаика имају прилику да погледају изложбу до 24. априла 2015. године у Малој галерији Дома Војске Србије, сваким даном осим недеље у времену од 11 до 19 часова.

Извор: Медија центар „Одбрана“ ■■■

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Петровић

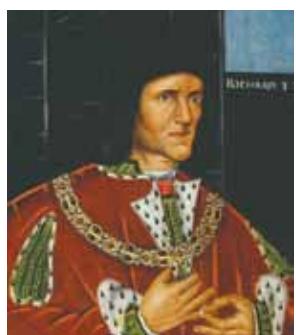
ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Сахрана Ричарда III

Енглески краљ Ричард III Јорк, чији су посмртни остаци пронађени у августу 2012. испод једног паркинга у Лестеру, поново је сахрањен 26. марта 2015. године – уз све почести, како доликује једном суверену. Представници краљевске породице и верских заједница придружили су се археолозима, Ричардовим потомцима и бројним знатиљицима како би достојанствено испратили средњовековног краља чије су кости покопане у катедрали у Лестеру.

Међу присутним на сахрани био је, у својству Ричардовог далеког потомка, и глумац Бенедикт Камбербач који је прочитао песму британске песникиње Керол Ен Дафи. „Удостојите ме исклесаног ми имена“, гласио један стих који је Камбербач изрецитовао у част монарха који је вековима лежао у необележеној гробници.

Та жеља је коначно испуњена. Ричардов ковчег спуштен је у гроб подно цркве преко којег је постављена црна плоча са уклесаним именом „Ричард III“. Сандук од храстовине направио је лично Мајкл Ибзен, Ричардов потомак чији је ДНК помогао у идентификовању краљевих посмртних остатака.

Ричард III (фото: Гугл арт пројекат)

Ричард III, последњи краљ лозе Плантаџенет, погину је у бици код Босворта 1485. године. Био је последњи енглески владар који је скончао на бојном пољу. Његово измасакрирано тело – са 11 рана, од којих девет на глави – сахрањено је без ковчега у капели која је касније разорена.

Вековима касније остаће упамћен, пре свега захваљујући Шекспи-

ГРЧКА Међународна конференција о дигиталним медијима

У претходне две деценије смо експлозивне еволуције електронских средстава за комуникацију и пружање информација. Помесне Православне Цркве и православни верници широм света иду у корак са овим новинама користећи медије најбоље што могу – како би ширили Реч Божију, светоотачко предање и православно богословље.

Институт за истраживање, очување и унапређење духовних и културних традиција, „Свети Максим Грк“, који је годинама активан на овом пољу, првенствено преко веб-сајта „Pemptousia“ (www.pemptousia.gr), организује конференцију у сарадњи са медијском мрежом „Orthodox Christian Network“ (myocn.net), која делује при Сталној конференцији канонских епископа Сједињених Америчких Држава, и веб-сајта „Богослов“ (www.bogoslov.ru), основаног при Одељењу за верско образовање Московске Патријаршије.

На овој конференцији учесници ће проценити и анализирати пастирски рад који се пружа путем дигиталних медија, као и динамику православног присуства у овој области. Дискусија ће се потом концентрисати на процену православног дискурса у сајберпростору.

Конференција ће бити прва те врсте и биће одржана од 7. до 9. маја 2015. године у хотелу Дивани Аполон Палас у Вулијагмени јужно од Атине под покровитељством Његове Светости Патријарха васељенског Вартоломеја.

Осим тога што ће спојити оне који су одговорни за православне дигиталне медије, циљ конференције је и координација напора како би се пронашао ефективнији начин да се Реч Божија пренесе корисницима интернета, на славу Божију. Такође је циљ ове конференције да буде полазна тачка за квалитетно конструисан и заједнички напор да се промовишу вредности православног хришћанског предања међу свим људима добре воље.

У раду конференције ће учествовати 75 експерата, православно свештенство и лаици из 21 земље који ће представљати све јурисдикције Православне Цркве. Више информација доступно је на www.dmopc15.com.

ровој драми „Ричард III“, као крводидни тиранин и грбово чудовиште које је побило све синове свога брата како би се докопало трона.

Поједини историчари, међутим, тврде да је Ричард био релативно просвећен монарх чија је двогодишња владавина, од 1483. до 1485. г., била праћена бројним реформама у корист обичних грађана.

Извор: *Близи / blic.rs*

ИРАК

Хришћанима све горе

Помоћни бискуп багдадски Шлемон Вардуни истакао је застрашујуће стање хришћана у Ираку које се из дана у дан погоршава. „Самозвана Исламска држава је уништила

све. Са земљом је сравнила наше цркве и жели силом искоренити наше постојање у држави коју су напустиле две трећине хришћана“, истакао је бискуп.

Он је поново позвао међународну заједницу, у првом реду Европу, да устане у одбрану мањина у Ираку, и упозорио је на терористичке претње подсетивши да је управо Ирак први потценио терористичке претње и зато су терористи узели мања.

Извор: *Католички једник*

ВАТИКАН

Бескућници у посети

Папа Фрања изненадио је ненајвљеном посетом групу од 150 бескућника док су 26. марта били у

БЕРЛИН

Принчево извиђење због геноцида над Јерменима

Екуменским покајним богослужењем у берлинској Спомен-цркви Кајзера Вилхелма у недељу 29. марта 2015. г. обележена је годишњица геноцида над Јерменима. У овом геноциду пострадала је хришћанска мањинска заједница у Турској 1915. године – скоро милион и по Јермена, Халдејаца и Асираца. Богослужењем је началствовао јерменски православни (дохалкидонски) архиепископ Карекин Бекћијан, као и праунук последњег немачког цара Вилхелма II, иначе пастор Филип Кирил, принц од Пруске, уз учешће више стотина хришћана из Берлина и Бранденбурга.

„Од пада авиона 24. марта пред наше очи избија она страхота за шта је све способан сваки човек уколико се најискренијим срцем не веже за Исуса Христа“, рекао је пастор у својој проповеди. Човек који не жели да буде вођен руком Божијом, спреман је на најгоре ствари, „било да је копилот, болничар, службеник или царски канцелар“.

Између 1915. и 1918. г. у ондашњем Османском царству погубљено је до милион и по Јермена. Историчари говоре о „првом геноциду 20. века“. Немачко царство је у Првом светском рату било савезник Османског царства и имало је податке о масакру и пртеривањима, притом не учинивши ништа против тога.

Принц од Пруске је даље казао да се и владари држава, политичари и војска, уколико нису проглести најдубљом љубављу према Христу, налазе у опасности да љубав према ближњима жртвују на олтару себичности, уображене величине и кукавичлука. Барем за руководиоце Немачке из 1915. године може се зацело рећи: поштовали су Христа уснама, али им је срце било далеко. У то доба није било смелих хришћана који би се својом вером одупрли националистичким поривима.

После проповеди потомак последњег немачког цара је казао: „Као потомак Вилхелма II идентификујем се са његовим пргрешењима и пропустима и свесрдно молим Бога и јерменску хришћанску заједницу и архиепископа Карекина, који овде представља свој народ, за опроштај због многоструке кривице Вилхелма II при страшном, свирепом геноциду над вашим народом.“ У његовој покажној молитви се вели: „Као Немци признајемо пред Тобом, Боже, и пред нашим јерменским сестрама и браћом ону неправду коју су починили наши преци.“ Ова неправда спада у историју, „од које се ми не можемо и нећемо једноставно дистанцирати“.

Извор: Каттарес (превој Р. Ракић)

од посетилаца, рекла је да је пре три године читава њена породица погинула у експлозији гаса. Након што је завршила на улици, нашла је прихватилиште у једном фрањевачком самостану изван Рима те је њиховом помоћу успела да савлада велики бол и патњу.

Посетиоцима је након обиласка била понуђена вечера у кафетерији Ватиканских музеја.

Извор: ИКА / ika.hr

ГРУЗИЈА

Концерт у спомен на геноцид над Јерменима

На иницијативу Савеза јерменских музичара у Грузији, а уз подршку Центра „Хајартум“ при Јерменској епархији у овој земљи, у једној свечаној дворани изведен је 21. марта 2015. године концерт посвећен 100. годишњици геноцида над Јерменима уз учешће двеју студентиња Музичког конзерваторијума. Концерту су присуствовали надлежни јерменски епископ преосвећени Вазген Мирзаканијам, затим директор Савеза Јермена у Грузији Хенрих Мурадијан и многи стручњаци и љубитељи виолинског концерта.

Директор Савеза Јермена у Грузији и епархијски архијереј високо су оценили музичку спретност младих виолинисткиња и заблагодарили њиховој професорки што су класичном музиком обележили геноцид над јерменским жртвама. При том су напоменули да „јерменски народ никад не сме заборавити жртве и да мора осудити сваку врсту геноцида“. Јерменска епархија у Грузији приредиће и друге садржаје посвећене обележавању геноцида.

Извор: OCP / cpc.srb

обиласку Ватиканских музеја, који је посебно за њих организовала Папска добротворна организација, известио је Радио Ватикан. Док су разгледали Сикстинску капелу, ушао је папа Фрања. „Ово је дом за све – ово је ваш дом. Врата су увек отворена за све“ – рекао им је он.

Папа није хтео да буде службених фотографија, јер се, како је рекао, радило о породичном сусрету. „Хвала вам на вашем сведочанству

и стрпљењу“, поручио им је папа те захвалио монс. Конраду Крајевском, папском делитељу милостиње, који „их јако воли“, како је папа казао посетиоцима.

„Потребна ми је молитва људи као што сте ви“, рекао је папа Фрања, благословивши бескућнике: „Нека вас Господ чува, нека вам помогне на вашем животном путу и нека вам уделе да осетите Његову нежну, очинску љубав.“ Карла, једна

У ДЕЧАНИМА

Пријатељи за живот

Amici Decani је италијанско-српска непрофитна организација која захваљујући манастиру Високи Дечани и дечанским монасима годинама уназад помаже српски народ на Ким кроз разне акције.

Овога пута, захваљујући пријатељима из миланске болнице Светог Доната (San Donato), Соња Ракочевић, педијатар из Грачанице борави у Италији како би се обучила да ради на најновијим апаратима за дијагностичку болести срца. Потом ће један такав апарат бити поклоњен Епархији рашко-призренској, а захваљујући прегледима који ће се обавити на њему, моћи ћемо слати нашу децу на операције у Италију.

У ЛОНДОНУ

Књижевно вече

Средином марта ове године у сали „Леди Пецет“ у Дому Владике Николаја у Цркви Светог Саве у Лондону (89 Lancaster Road, London, W11 1QQ) одржана је промоција књиге Наташе Марковић *Леди Пецет и њени Срби* коју је ове године објавио „Плави јахач“. Ауторка је причала о јунакињи њене књиге и о интересантним детаљима из биографије чувене енглеске хуманитарке која је пуно задужила и нашу заједницу у Лондону. После промоције је приређено послужење, на коме су се ауторка и гости задржали у пријатном разговору. Лејла Пецет, као жена британског посланика у Београду Ралфа Пецета, у балканским ратовима добровољно ради као болничарка у Болници Кола српских сестара, оснива болницу у Савамали – 1912. и 1913. У Првом светском рату отворила је велику болницу у Скопљу 1914. године. То је била највећа болница и прва хуманитарна мисија у

Састанак Специјалне међуправославне комисије

Трећи радни састанак Специјалне комисије за ревизију и редакцију текстова за дневни ред будућег Светог и Великог Сабора Православне Цркве одржан је од 30. марта до 3. априла у Православном центру Васељенске Патријаршије у Шамбезију код Женеве.

С обзиром на то да је Комисија на претходна два састанка с успехом редиговала старије текстове који су захтевали веће захвate (однос Православне Цркве према инославним, као и допринос Цркве миру и јединству међу народима и укидању расних и других дискриминација), теме овог састанка су биле: 1) значај поста, 2) проблеми брака и породице и 3) питање црквеног календара, које су већ раније разматране и које захтевају само мању редактуру текста, без суштинских захвата.

Сви текстови ће бити поднети на увид и одобрење помесним Црквама, а потом на свеправославну потврду, јер сви треба да буду усвојени консензусом, на следећој Петој свеправославној предсаборској конференцији, која би према динамици рада и предвиђеном програму могла бити одржана у јуну или на јесен текуће године.

У раду поменутог скупа учествовали су представници свих петнаест помесних Православних Цркава. У име Српске Православне Цркве у раду Комисије учествовали су Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије, овога пута као председавајући редакционог одбора Комисије, Епископ бачки Г. Иринеј, као саветник, и протопрезвитер Гајо Гајић, као секретар.

Радом Комисије председавао је Митрополит пергамски Г. Јован (Цариградска Патријаршија), сходно поретку Цркава. Изузетан рад редакционог одбора дао је резултате већ првог дана, када је редигован текст о посту.

Комисија је наставила рад разматрањем питања везаних за проблеме породице и брака, који су у налету секуларног духа живота као институција, можда и више него било која друга Света тајна Цркве, изузетно угрожени.

Информативна служба СПЦ

Србији. У Скопљу оболева од тифуса.

После Другог светског рата помаже Србима у емиграцији у Лондону. Отвара свој дом, чувени дворац Варен хаус (Warren House) са 40 соба у Кингстону, на ободу Лондону, где су залазили многи познати Срби тог времена, од Слободана Јовановића, Милоша Црњанског, оца Иринеја, Владике Николаја... Школује много српске деце. Помаже нашу цркву у Лондону.

Извор: <http://spclondon.org>

У КРАГУЈЕВЦУ

Саборно рукоположење

У Четврту недељу Ваscrшњег поста, која је посвећена Св. Јовану Лествичнику, на празник Св. Четрдесет Мученика Севастијских свештенство и верујући народ крагујевачке Цркве Св. Саве имали су неизмерну радост и част да учествују у евхаристијској радости којом је началствовао Епископ шумадијски Јован уз саслужење Епископа крушевачког Давида. Преосве-

ћеном Владици су саслуживали Архијандрит Прокопије (Антиохијска Патријаршија),protoјереји-ставрофори: др Зоран Крстић, ректор Крагујевачке богословије, Зарије Божовић, старешине Саборног храма у Крагујевцу, мр Рајко Стефановић, архијерејски намесник крагујевачки; презвитери: протонамесник Александар Јовановић, старешина Цркве Светог Димитрија, јереј Иван Антонијевић и други.

Ове године литургијска радост је била неизмерно већа због долaska Преосвећеног Владике Давида. Повод за ову посету било је производство јеромонаха Прокопија Тајара у чин Архијандрита. Јеромонах Прокопије је по благослову Митрополита аркадијског

Помозимо породицу Милисковић

Зовем се Мирјана Милисковић. Рођена сам у Куманову 18. маја 196. године. Удовица сам, без посла. Примам најминималнију пензију од које издржавам кћерку која је такође без посла. Обе смо лошег здравственог стања. Ја сам до данас имала три операције. Немам жучну кесу, пола желуца, а прошле године сам оперисала и бешику. И ћерка и ја имамо бронхијалну астму. Она има и оболење штитне жлезде. Кућа у којој живимо је стара и трошна. Кров је у веома лошем стању, тако да и при минималним падавинама прошињава. У кући се створила влага која знатно утиче на наше здравствено стање. Немамо средстава за пристојан живот. О реновирању крова не могу ни да помислим, јер немам финансијских, ни било којих других средстава. Зато се обраћам свим људима добре воље да помогну онолико колико могу.

Подносилац молбе:

Мирјана Милисковић, Ул. Анђелка Чобановића 35, 11272 Добановци, тел. 062 / 96-52-648

Динарски рачун: 160-1-73

51-102-0012915/4

Девизни рачун: 160-1-73 RS35-160-5130201588811-83

Информативна служба СПЦ

лиprotoјереји-ставрофори у пензији Андреј Арсић и Михаило Арнаут.

У ЕПАРХИЈИ ГОРЊОКАРЛОВАЧКОЈ Обнова светиња

У сриједу 25. марта 2015. Епископ горњокарловачки Герасим посјетио је Храм Св. кнеза Лазара у Чатрњи и Храм Св. Параксеве у Сјеничаку. Овом приликом Епископ Герасим се упознао са досадашњим радовима, те о плановима за даљи ток обнове ових светиња.

У ЕПАРХИЈИ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОЈ Великопосна предавања

Са благословом Епископа зворничко-тузланског Хризостома, а у организацији Мисијског фонда Епархије и Црквене општине тузланске, одржана су, и ове године у низу, традиционална Великопосна предавања у Епархији зворничко-тузланској. Веома поучно и упечатљиво предавање на тему Великог поста, у Тузли је одржано protoјереј-ставрофор др Дарко Ђоћо, декан ПБФ у Фочи. Потом је у Зворнику, 28. марта, на тему „Васкрсење – темељ вјере и живота“ предавање одржано протонамјесник Синиша Шаренац, свештеник из Бијељине. Четврте недјеље Великог поста у Бијељини је одржано предавање др Растиљо Јовић, доцент на ПБФ Београду, на тему „Када учинисте једноме од ове моје најмање браће мени учинисте“ (Мт. 25, 40). У недјељу, 29. марта, када славимо Св. Марију Египћанку, као посљедње предавање у низу Великопосних предавања имали смо задовољство да угостимо у Бијељини Епископа славонског Јована. Претходно су Преосвећена Господа Епископи зворничко-тузлански Хризостом и пакрачко-славонски Јован служили Св. Арх. Литургију у Храму Св. Василија Острошког у добојском насељу Усора.

Преосвећеног Владику Јовану угостио је и најавио Епископ зворничко-тузлански Хризостом. Тема предавања је била „Јасеновац виђен из Свете Земље“. Ово је било изузетно предавање на тему која је изазвала велико интересовање код вјерног народа и јавности. Владику Јован нас је поучио неким чињеницама које су нам биле непознате и изнио низ сазнања која

Василија замонашен и рукоположен у чин ћакона руком Преосвећеног Епископа Јована, а сад је са благословом Митрополита Василија и произведен у највиши монашки чин – Архимандрита. Надахнутом и садржајном беседом окупљеним верницима се обратио и Преосвећени Владика Давид.

Извор: www.eparhija-sumadijska.org.rs

УАЕМ

Параство ваздухопловцима

На аеродрому Батајница 24. марта 2015. служен је параство погинулим ваздухопловцима током НАТО агресије на СР Југославију 1999. године. Прво што је агресор 1999. године одлучио да уништи била је Команда 204. ловачког пуков.

Полетели су тог 24. марта најбољи међу њима, нико од њих није рекао нећу, не могу, не смем. Ваздухопловци 204. ловачког пуков изгубили су у тој борби команданта потпуковника Миленка Павловића и пилота мајора Зорана Радосављевића. Остали су на небу Србије. Богослужењем на темељима старе Команде симболично су

подигли храм сећања на Миленка и Зорана. Богослужењу је присуствовао целокупан састав 204. ваздухопловне бригаде, припадници Техничког опитног центра, који базирају на аеродрому Батајница, и породице погинулих пилота – хероја српског народа. Помен су служили protoјереј Миле Јокић и бригадни свештеник презвитељ Предраг Докић. Након помена присутнима се обратио командант 101. бригаде мајор Дејан Беда и у свом говору подсетио присутне на рат 1999. године и улогу 204. ловачког пуков. Беседом о отаџбини и народу присутнима се обратио командант 204. ваздухопловне бригаде бригадни генерал Предраг Бандић.

заславник Саша Јовановић

У ПАТРИЈАРШИЈИ СРПСКОЈ Литургијско сабрање

Његово Преосвештенство Епископ топлички Арсеније, викар Патријарха Српског, началствовао је 25. марта 2015. године Светом Литургијом Прећеосвећених Дарова у Патријаршијској капели Светог Симеона Мироточивог у Београду. Овом приликом обављена је исповест свештенства и запослених у Патријаршији српској као и професора Православног богословског факултета Универзитета у Београду. Са благословом Патријарха српског Иринеја, исповедници су би-

нам појашњавају како вријеме страдања у Другом светском рату, тако и библијске догађаје који су непосредно везани за све тајне и дешавања у нашој историји. Послије предавања услиједила су питања која је постављала заинтересована публика, за ову проблематику и трагедију која је задесила као наш народ тако и цијелу васељену.

У ЗАГРЕБУ

Разговори на високом нивоу

У среду, 25. марта 2015, Митрополит загребачко-љубљански Порфирије био је у првој званичној посети новоизбраној председници Републике Хрватске, гђи Колинди Грабар-Китаровић.

Митрополит Порфирије је честио гђи Грабар-Китаровић на избору за председницу Републике Хрватске и пожелео јој благослов Божији и успех на одговорној дужности.

Саговорници су изразили спремност за сву потребну сарадњу, у служби општег добра свих грађана Републике Хрватске. Договорени су и будући редовни сусрети, а председница Грабар-Китаровић и Митрополит Порфирије ће, у духу хришћанских вредности, демократских начела и надлежности, једно другом бити на услуги и помоћи.

У ГРАЧАНИЦИ

„Лествица врлина“

У циклусу предавања духовног семинара који, благословом Епископа рашко-призренског Теодосија, организују Епархија рашко-призренска и Дом културе Грачаница, 26. марта 2015, у Дому културе Грачаница, одржано је четврто предавање у циклусу Вакршњег духовног семинара.

Четврта недеља Великог поста посвећена је великим подвижнику Светом Јовану Синајту – Лествичнику. Познато је учење овог светите-

Саопштење за јавност Православне Епархије крушевачке

30. март 2015. године

Поводом сазнања од стране верника наше Православне Епархије крушевачке да је протеклих дана група грађана, који себе називају члановима Пентикосталне цркве, или Пентикосталцима, нудила свој пропагандни материјал јавно на улицама, а све то на основу позивања на наводно познанство са Његовим Преосвештенством Епископом крушевачким Господином др Давидом, и наводно са његовим благословом, ми из канцеларије Православне Епархије крушевачке обавештавамо домаћу црквену јавност:

Његово Преосвештенство Епископ крушевачки Господин др Давид није дао благослов ни једној групи грађана, као ни појединцу, према томе ни Пентикосталцима да на улицама деле промотивне материјале своје верске секте. Понављамо: нити им је Епископ Давид икада дао свој благослов, нити ће им га икада дати! Зато подсећамо нашу црквену јавност да јеретицима и секташима и њиховим активистима не припада благослов да проповедају православну веру, јер је они у ствари искривљују, него да им следи анатема, која је иначе давно изречена од стране Православне Цркве свим јересима и сектама.

Закључак нашег обраћања је следећи: лица која су обмањивала православне вернике у Крушевцу и другде неистинама у вези са Епископом крушевачким нуђењем неправославних, душегубних материјала, Православни Епископ крушевачки Давид позива на покајање и на повратак Српској Православној Цркви!

ља о усхођењу и борбеном узрастању на лествици врлина.

О усваршавању у врлинини и врлинском позивању и призывању свакога хришћанина говорио је Епископ стобијски Давид.

У ШИБЕНИКУ

Састанак Еп. Фотија са градоначелником

У згради Епископије далматинске, 26. марта 2015, одржан је састанак Епископа далматинског Фотија и градоначелника града Шибеника др Желька Бурића. Састанку су присуствовалиprotoјереј Милорад Ђурђевић и протојакон Дајан Трифуновић, те сарадници градоначелника Бурића, прочелница уреда градоначелника гђа Ана Гојановић-Ракић и помоћник прочелника уреда за гospодарење градском имовином Ивица Живковић. У угодној атмосфери

сусрета разговарало се о имовинско-правним питањима Епархије далматинске и ЦО Шибеник, те реалним могућностима њиховог рјешавања. Разговарало се и о развојним пројектима који би били на обострану корист, а то су: отварање хотела у просторијама које се налазе уз Саборни храм Успења Пресвете Богородице у

старом градском језгру, те отварање музеја Епархије далматинске на истој локацији, који би био повезан са Црквом Светог Јулијана као дијелом музејске поставке.

У ЕПАРХИЈИ ОСЈЕЧКО-ПОЉСКОЈ Архијерејска служења

У суботу, 28. марта марта 2015. г., Епископ осјечкопољски Лукијан је посетио парохију у Боботи и том приликом служио Св. Литургију Св. Јована Златоустог у Храму Св. великомученика Георгија. За време Литургије Владика Лукијан је беседио о значају поста и Светог причешћа.

У понедељак, 30. марта у Храму Св. Архангела Гаврила у Бршадину обављена је исповест свештенства вуковарског намесништва. Владика Лукијан је служио Прећеосвећену Литургију и причестио свештенство.

У селу Поповац, 31. марта у Храму Ваведења Пресвете Богородице састало се свештенство осјечког и барањског намесништва Епархије осјечкопољске ради заједничке исповести и причешћа. Након јутарњих богослужења, Прећеосвећени Лукијан је служио Св. Арх. Литургију Прећеосвећених дарова и

причестио свештенство и присутну децу. Након Литургије сви присутни су се окупили око скромне посне трпезе у новој парохијској сали, као прилици хришћанима – заједно Епископ, свештеници и народ.

У ЕПАРХИЈИ МИЛЕШЕВСКОЈ

Сабрање свештенства и монаштва

На празник Преноса моштију Св. Никифора Цариградског, у четвртак 26. марта 2015, одржано је редовно годишње сабрање свештенства и монаштва Епархије милешевске у манастиру Миљешева.

Сабрање је почело Пређеосвећеном Литургијом коју је служио Епископ будимљанско-никшићки и администратор Епархије милешевске Г. Јоаникије са свештенством ове Епархије.

„Онај ко, заиста, иде путем Божјим њему је сво Небо на помоћи, анђели, архангели, светитељи, понајвише Пресвета Богородица, а Господ Исус Христос крмани његовим животом. То показују примјери свих светих. И нама, који нијесмо достојни да се назовемо дјецом Светог Саве у правом смислу ријечи, јер смо много одступили од његовог пута, отворена је могућност да идемо Божијим путем, како год, али, опет, нас милост Божија кријепи, Свети Сава руковођи и Господ води брод своје Цркве“, закључио је на крају бесједе Владика Јоаникије, који је, овом приликом, захвалиоprotoјереју-старофору Милутину Андрићу и Архимандриту оцу Јовану који су вршили исповијест свештенства и монаштва Епархије милешевске.

У БЕОГРАДУ

Предавање о Јакову Туманском

У суботу, 28. марта 2015, у жарковачком Храму Вазнесења Господњег, после бденија одржано је пре-

давање на тему „Јаков Тумански – светитељ нашег времена“.

У храму испуњеном верним народом предавање су одржали јеромонах Димитрије (Плећевић), игуман манастира Туман, и његов сабрат, јеромонах Петар. Предавачи су на врло јасан и концизан начин упознали слушаоце са личношћу монаха Јакова Арсовића, човека који је презрео овосветовну мудрост и почести (пре монаштва је одбранио две докторске тезе у Француској и био ангажован при Амбасади Краљевине Југославије у тој земљи) и по примеру древних подвижника Цркве потпуно се предао монашком животу, у коме је достигао изузетан степен посвећености.

Предавачи су говорили и о томе како је монах Јаков као ученик Св. Владике Николаја Велимировића био познат као велики мисионар у своје време, остајући притом потпуно повучена и ћутљива личност, која је пре свега молитвено понирала у дубине свога срца. Било је речи и о његовој смрти, будући да је премињу од последица батинања од стране службеника комунистичког режима који нису трпели никакву активну мисионарску делатност у Србији после Другог светског рата.

У МОСТАРУ

Посјета турског конзула

Генерални конзул Републике Турске у Мостару Толга Бермек посјетио је Српску православну црквену општину мостарску. Приликом посјете, господин Бермек састао се са

ДОБРОЧИНСТВО

Поклоничка агенција Српске цркве

тел/факс: 011/2687-416, 2686-445

info@dobrocinstvo.rs

www.dobrocinstvo.rs

БУДИМПЕШТА - СЕНТАНДРЕЈА

22 - 25. април

МАНАСТИРИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

08 -10. мај

МАНАСТИРИ РУМУНИЈЕ

Бисери једног времена

17 - 25. мај

ПОКЛОЊЕЊЕ СВЕТИЊАМА ГРЧКЕ

11 - 18. јун

МАНАСТИРИ БУГАРСКЕ

Путевима Светог Саве

27. јун - 03. јул

ОСТРОГ

сваког викенда

протопрезвитером-старофором Радивојем Круљем, обишао је Владичански двор, градилиште Саборног храма и Храм Рођења Пресвете Богородице у Мостару.

У РГОТИНИ

Саборно крштење

У пету суботу Часног поста, 28. марта 2015, Епископ тимочки Иларион служио је Св. Арх. Литургију у Храму Успења Пресвете Богородице у Рготини. Саслуживали су свештеници зајечарског, борског и неготинског на-месништва, уз појање хора „Свети Никодим Тисмански“ из Зајечара и присуство великог броја верника. Након Литургије још једна духовна радост употпунила је ово евхаристијско сабрање. Епископ Иларион је са свештеницима обавио чин Саборног крштења тридесет и четворо деце и одраслих ➔

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

житеља Рготине и околних места, који су ушли у заједницу Свете Цркве и народа Божијег. Залагањем и трудом надлежног пароха јереја Славише Видовића, организовано је и заједно са парохијанима Рготине припремљено ово Саборно крштење.

У НОВОМ САДУ

Пете недеље поста

У пету недељу Часног поста, 29. марта 2015., на празник Преподобне матере Марије Египћанке у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, Митрополит загребачко-љубљански Порфирије началствовао је Евхаристијским сабрањем, уз саслужење Епископа новосадског и бачког Иринеја, братства Саборног храма и новосадских ћакона.

По прочитаном одељку из Светог Јеванђеља, верном народу Божијем обралио се Митрополит Порфирије „изражавајући радост и благодарност Дародавцу свих добара као и љубави Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког Господина Иринеја, што началствује данашњим Евхаристијским сабрањем у Саборном храму, први пут по избору за митрополита загребачко-љубљанског“.

Извор: Епархија бачка

У ЕП. БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКОЈ О ливањским Србима

У уторак 31. марта 2015. Епископ бихаћко-петровачки Атанасије примио је делегацију Срба из Ливањског поља, на челу са о. Жельком Ђурицом, парохом лијевањским. Присутни су били и Никола Петровић, председник Удружења „Огњена Марија Ливањска“ и Милош Дамњановић, члан Управног одбора овог удружења. На састанку је покренуто мноштво тема веза-

них за живот и проблеме ливањских Срба, њихова страдања у прошлости, као и рад самог Удружења. Једна од главних тема састанка је била иницијатива за канонизацију Ливањских мученика, православних Срба страдалих од стране усташа током Другог светског рата. У тим тешким данима, убијено је око 1700 православних становника са ових простора, међу њима и три свештеника. Овом приликом је Његовом Преосвештенству уручена званична молба парохије лијевањске и Удружења „Огњена Марија Ливањска“ да се ово питање покрене у оквиру наше Српске Православне Цркве, у нади да ће она званично прихватити молбу на саборном нивоу.

У склопу ових разговора, о. Желько и представници Удружења су Владику Атанасију упознали и са наставком радова на Спомен-капели Св. Великомученице Марине у Ливну, у коју су 1991. године положене мошти пострадалих ливањских Срба. Увијек свјесни важности бриге о српском православном народу који и данас живи на простору Ливањског поља, на састанку се разговарало о проблемима са којима се сусрећу у свакодневном животу. У оквиру овога, разговарало се о могућностима за обнову кућа и повратак расељених. Неизbjежна тема, када је у питању борба за опстанак нашег народа, била је и потреба за успостављањем јачих контаката са општинским и жупанијским властима у оквиру Кантоне 10.

УАЕМ Признање црквеном емитеру

Радио Слово љубве, гласило Архиепископије београдско-карловачке, добитник је Златне повеље Српске краљевске академије научника и уметника.

Признање Радију Слово љубве примила је новинар и водитељ Бојана Јовановић из руку академика проф. др Раденка Круља на седници Академије одржаној 27. марта 2015. године у Канцеларији за сарадњу са дијаспором и Србима у региону у Београду. Председавајући, академик Драган Дамјановић, у обимном образложењу је истакао да је Радио Слово љубве наш стожерни духовни медиј који афирмише дух нашег народа и његових настојања да опстане у свету бурном, оскудном, тешком и притом сачува христолики изглед и душу православну.

Редовна седница Српске краљевске академије научника и уметника одржана је са благословом духовника Академије, протојереја-ставрофора Зарија Зарића, у присуству Џ. К. височанства принца Ђорђа Карађорђевића, делегације Академије БАСА из Софије, чији су поједини чланови и академици СКАНУ, као и знатног броја гостију.

Подсетимо, међу редовним члановима СКАНУ је и Преосвештени Епископ шумадијски Јован. Веће академика донело је у фебруару 2015. године једногласну одлуку да се Епископу Јовану додели високо признање Академије – Златна повеља и изабрало га за свог редовног члана.

Извор: Радио Слово љубве

У РУСИЈИ

Сарадња две богословије

Представници Цетињске богословије посјетили су Барнаулску богословију на Алтају у Русији.

Главни циљ посјете био је размјена искуства двеју православних школских установа. По благослову ректора Епископа барнаулског и алтайског Србија гостима је показано како функционише Барнаулска богословија. У делегацији Цетињске богословије били су протојереј-ставрофор Гојко Перовић, ректор Богословије Светог Петра Цетињског, и Аполон Мишченко, наставник у овој школској установи. У њиховој пратњи били су први проректор Кузбанске богословије свештеник Андреј Мојаренко и проректор за васпитно-образовни рад Сергеј Гудков.

У ВАЉЕВУ

Величанствено знамење

Часни крст – симбол хришћанске победе живота над смрћу, засијао је у четвртак 2. априла 2015. на ушћу реке Граџа у Колубару, са источне стране Саборног храма Васкрсења Христовог.

„Замисао Епископа ваљевског Милутина била је да круна низа свечаности 2013, када смо прославили велики хришћански јубилеј – 1700 година Миланског едикта, буде постављање крста на литицу изнад манастира Пустинја. Међутим, нису се стекли услови, потом су уследиле поплаве и одлучено је да се знамење постави сада, у сусрет празнику Васкрсења Христовог, уз Саборни градски храм који је посвећен Празнику над празницима. Такође, обичај је да се пре почетка градње храма, постави крст те ми то сада чинимо уочи почетка радова на Храму Св. Нектарија Егинског“ – рекао јеprotoјереј Милован Теовановић, архијерејски намесник ваљевски.

Извор: Епархија ваљевска

Фото: Томислав Мишић

ном храму у Нишу, Литургију Прећеосвећених Дарова служио је протосинђел Серафим (Мишић) настјатељ манастира Успења Пресвете Богородице у Сукову, уз саслужење свештенства Архијерејског намесништва првог нишког. Светој Литургији присуствовао је Његово Прећеосвећенство Епископ нишки Јован.

Након Свете Литургије сви свештеници овог намесништва приступили су Светој тајни исповести. Исповедали су протосинђел Серафим (Мишић) и protoјереј-ставрофор Благоје Станковић.

У ЕПАРХИЈИ БРАНИЧЕВСКОЈ

Наградни конкурс

Епархија браничевска, тачније Одбор за просвету и културу (ОПК) расписао је за ученике средњих школа, полазнике веронауке, наградни конкурс са темом „Христова порука љубави“ – Изазов слободе, љубави и мира у савременој цивилизацији. Ученици своје радове у виду поетских, прозних, композиторских, ликовних и других уметничких израза, треба да доставе својим вероучитељима, најкасније до 1. маја 2015. године.

дарио је гостима књигу о историји православља на Алтају.

Према казивању домаћина, protoјереј-ставрофор Гојко Перовић и професор Аполон Мишченко били су први званични представници Српске Православне Цркве који су посетили Барнаулску епархију на Алтају, на јуту Сибира, на граници са Казахстаном.

По завршетку посете Барнаулској богословији, представници Цетињске богословије посетили су Кемерово, главни град Кемеровске области и сједиште Митрополита кемеровског и прокопјевског Аристарха.

Извор: Мишеница
Црнојорско-Приморска

Представници Цетињске богословије саставили су се са управом Барнаулске богословије и разговарали о образовним процесима и образовним активностима у духовним школама, као и о изгледима за даљу сарадњу двеју православних школа. Потом је о. Гојко Перовић домаћинима говорио о историји односа Руске и Српске Православне Цркве, односима Цркве и државе у Црној Гори, о историји и садашњем положају духовне школе на Цетињу. На крају овог сусрета, први проректор Барнаулске богословије јеромонах Гаврил Горин по-

У ЕПАРХИЈИ НИШКОЈ Сабрање и исповест свештенства

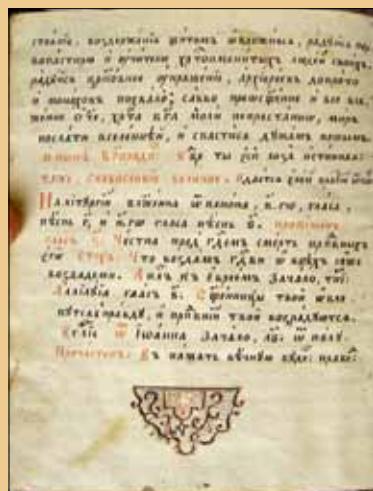
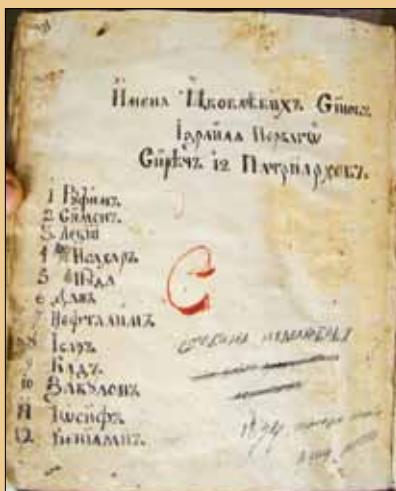
У среду 1. априла 2015, на празник Светих мученика Хризанта, Дарије и других и Преподобног Симеона Дајбабског, у малом Сабор-

Помен Епископу Данилу

Са благословом Патријарха српског Иринеја, управе манастира Ваведење и манастира Соколица обавештавају духовна чеда Владике будимског др Данила Крстића да ће се уобичајени годишњи помен и молитвени скуп ове године обавити на Томину суботу 25. априла 2015. г., након заупокојене Литургије у манастиру Ваведење – која почиње у 8 часова.

Дигитализација библиотеке манастира Студеница

СПИСАНИјА ОУСЛОВИЊА	
Наталија Ђорђија	Јелена Ђестертинија
Лукреција Јанчиња	Марина Јанчиња
Лукреција Јанчиња	Лидија Јанчиња
Архимандрита Јоаким	Симонија Пеколник
Архимандрита Јоаким	Аракама
Архимандрита Гедеон	Бранка Љубисав
Архимандрита Василиј	Бранка Јуња
Архимандрита Григорија	Бранка Сара
Архимандрита Симеон	Бранка Јосифа
Иванка Насеја	Бранка Федореска
Иванка Радана	Бранка Јанета
Иванка Димитрија	Бранка Јелена
Иванка Јованка	Бранка Гертруда
Иванка Агата	Бранка Викторија

Детаљи Молитвослова са помеником који је студенички јеромонах Софроније писао у Испосници Св. Саве јула 1826. године

Манастир Студеница је не само културно и духовно благо Србије него је 1986. УНЕСКО уврстио Студеницу у Листу светске културне баштине. Наша брига о њему подразумева и бригу о књижном фонду, чији саставни део чини око 500 старих и ретких књига и 6500 публикација новијег датума. Како би се библиотека уредила према библиотечко-информационим стандардима, од фебруара 2015. покренут је пројекат – Ревизија, стручна обрада и дигитализација библиотеке манастира Студеница. Заштита и очување културног наслеђа представља нужност у потврђивању идентитета појединца, народа и државе. Истовремено, то је и специфичан вид културе сећања, када поштујемо оно што су створиле претходне генерације, непрестано се трудећи да и у садашњем тренутку стварамо дела која ће баштинити они који дођу после нас.

Носилац пројекта дигитализације ове вредне библиотеке је манастир Студеница, чији је заступник Архимандрит Тихон (Ракићевић). Руководилац по-

менутог пројекта је доц. др Мјаја Анђелковић. У реализацији пројекта учествује шест библиотека: Библиотека Српске Патријаршије, Библиотека САНУ, Библиотека Матице српске, Универзитетска библиотека у Крагујевцу, Народна библиотека „Вук Караџић“ у Крагујевцу и Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ у Краљеву. Пројекат ће бити реализован у више фаза: ревизија постојећег фонда, прикључивање на COBISS (уз набавку неопходне опреме), каталогизација монографских и серијских публикација, каталогизација и дигитализација старе и ретке књиге, адаптација просторија намењених смештању фонда. С обзиром на чињеницу да пројекат захтева и улагање значајних материјалних средстава, исти је могуће помоћи.

За донације у еврима:

Please pay under following instructions:

EUR

BENEFICIARY: /RS3519000708000006617
SRPSKI PRAVOSLAVNI MANASTIR STUDE-NICA

Studenica bb, 36000 Adrani

REPUBLIC OF SERBIA

BENEF. BANK: SWIFT(BIC CODE): JMBNRSBG
JUBMES BANKA AD BEOGRAD
Bulevar Zorana Djindjica 121, 11070 Beograd,
SERBIA
CORRESP. BANK: SWIFT: COBADEFF
COMMERZBANK AG
DE-FRANKFURT AM MAIN

За донације у доларијама (USA)

Please pay under following instructions:

AMOUNT: USD

BANK: SWIFT: BKTRUS33
DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY
NEW YORK

A/C WITH INSTITUTION: /04-419-255

SWIFT: JMBNRSBG

JUBMES BANKA AD BEOGRAD

BENEFICIARY: /RS3519000708000006617
SRPSKI PRAVOSLAVNI MANASTIR STUDE-NICA

Studenica bb, 36000 Kraljevo

Приредила: О. С.

Тел/факс: 036/5436-050; е-пошта: studenica@ptt.rs
жиро рачун: 190-9020-87; ПИБ: 102803435;
Мат. бр: 17530437

Извор: Епархија жичка